

EUROPEISKA KOMMISSIONENS GEMENSKAPER

Bryssel den 20.2.2004
KOM (2004) 29 slutlig/2

CORRIGENDUM

Point 2.5., premier paragraphe.
Concerne uniquement le FR.

Footnotes 5 et 7 et note en bas de la page
annexe 1.
Concerne les 11 versions linguistiques.

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPEISKA RÅDETS VÅRMÖTE**

GENOMFÖRELSE AV LISSABONSTRATEGIN

REFORMER FOR DET UTVIGADE EU

SAMMANDRAG

Sedan fyra år arbetar EU med att genomföra Lissabonstrategin och arbetet mot en konkurrenskraftig, sysselsättningsskapande kunskapsbaserad ekonomi kännetecknad av tillväxt, social sammanhållning och miljöhänsyn går utan tvekan framåt, via en nödvändig övergångsfas.

Denna fjärde rapport visar de framsteg som gjorts sedan 2000. Europeiska rådet uppmanas att ta till vara de möjligheter som skapas av den ekonomiska återhämtningen och den förestående östutvidgningen och ge Lissabonstrategin en kraftfull skjuts framåt.

Framsteg

Analysen av EU:s och medlemsstaternas framsteg grundar sig på de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och sysselsättningsriktlinjerna samt på de strukturindikatorer som kommissionen föreslagit och rådet godkänt.

I analysen framhålls särskilt att det krävs krafttag för att genomföra reformerna inom olika områden, genom en integrerad strategi. Om Lissabonstrategin inte genomförs i tillräcklig utsträckning kan detta leda till stora nettokostnader för EU i form av sämre tillväxt, försenade ökningar i sysselsättningsgraden och ett växande gap gentemot EU:s stora industripartnerländer på områdena utbildning och FoTU.

Enligt undersökningar och simuleringar som kommissionen gjort kan reformerna ge EU en potentiell extra BNP-tillväxt på 0,5–0,75 procentenheter under de kommande fem till tio åren, förutsatt att reformerna genomförs samtidigt, genom en integrerad strategi.

Bortsett från framryckningar inom särskilda områden **visar rapporten tydligt att de åtgärder som vidtagits på EU-nivå bara är en del av arbetet på Lissabonstrategin, och att många reformer och investeringar som är medlemsstaternas ansvar återstår.**

På vissa områden finns det väsentliga problem som håller tillbaka strategin och bromsar en återgång till stark tillväxt. De största eftersläpningarna finns på tre strategiska områden som är avgörande för tillväxt: kunskap och nätverk, konkurrenskraft i industrin och tjänstesektorn samt aktivt åldrande.

Prioriteringar 2004

På grund av eftersläpningen i genomförandet **måste medlemsstaterna nu engagera sig kraftigare i arbetet på de reformer** som har beslutats sedan Europeiska rådets möte i Lissabon. Kommissionen föreslår att Europeiska rådets möte fattar nödvändiga beslut på följande tre prioriterade områden, samt betonar att det är nödvändigt att agera skyndsamt:

- **Investeringar i kunskap och nätverk:** Tillväxtinitiativet bör genomföras. Större prioritet bör ges åt investeringar, både storlek och kvalitet, i forskning och utbildning.
- **Konkurrenskraften i EU:s näringsliv:** Det krävs bättre regelverk, särskilt för industrisektorn. Ramdirektivet om tjänster liksom handlingsplanen om miljöteknik bör antas.

- **Aktivt åldrande:** Äldre arbetstagare bör uppmuntras att stanna kvar på arbetsmarknaden. Metoderna för livslångt lärande, arbetets organisation och hälso- och sjukvården bör moderniseras.

Inför halvtidsöversynen 2005

Kommission uppmanar också Europeiska rådets möte att ange ramar och en metod inför **halvtidsöversynen av Lissabonstrategin 2005**. I huvudsak bör översynen fokusera på genomförandet och baseras på budgetplanen för tiden efter 2006.

INNEHÅLL

Sammandrag.....	2
1. Tillvarata möjligheterna att fortsätta framåt.....	5
1.1. Med hjälp av den ekonomiska återhämtningen.....	5
1.2. Med hjälp av EU-utvidgningen.....	5
2. Analys av framstegen mot Lissabonmålen	6
2.1. Säkerställa hållbara offentliga finanser.....	7
2.2. Fortsatt otillräcklig sysselsättning och produktivitet för god tillväxt.....	7
2.2.1. Fortsatt blygsamt bidrag från sysselsättningen	8
2.2.2. Produktiviteten är fortfarande för låg	9
2.3. Brister i den inre marknaden och i EU:s konkurrenskraft.....	12
2.4. Fortsatt otillräcklig hållbar tillväxt	14
2.4.1. Bättre social sammanhållning.....	14
2.4.2. Bättre miljövard	14
2.4.3. Begränsat genomförande av strategin för hållbar utveckling	15
2.5. Lägessammanfattning	16
3. Prioriteringar 2004: betoning på investeringar, konkurrenskraft och sysselsättning	17
3.1. Fortsatt reformarbete i oförändrad takt	17
3.2. Ökade investeringar för att stödja tillväxten	19
3.3. Stärkt konkurrenskraft i en hållbar ekonomi	21
3.4. Fokus på aktivitetsfrämjande reformer för äldre.....	24
4. Inför halvtidsöversynen 2005	26
 BILAGA 1: STRUKTURINDIKATORER	 28
 BILAGA 2: MEDLEMSSTATERNAS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL LISSABON- MÅLEN.....	 63
 BILAGA 3: FÖRSLAG I DAGORDNINGEN FRÅN LISSABON SOM SKA VARA FÄRDIGBEHANDLADE I MARS 2005	 72

1. TILLVARATA MÖJLIGHETERNA ATT FORTSÄTTA FRAMÅT

I fyra år har EU arbetat på att genomföra Lissabonstrategin. Viktiga framsteg har gjorts på väg mot en konkurrenskraftig kunskapsekonomi inriktad på tillväxt, sysselsättning, social sammanhållning och miljöhänsyn.

Men medlemsstaterna har inte nått tillräckligt långt när det gäller att uppfylla målen och genomföra strategin. På vissa områden finns allvarliga problem som bromsar strategin och kan motverka målet att återfå stark tillväxt.

Europeiska kommissionen uppmanar därför Europeiska rådets vårmöte att **ge en ny skjuts** åt Lissabonstrategin och fatta ändamålsenliga beslut på strategiska områden. Alla måste hjälpa till om förändringen ska lyckas. EU måste dra nytta av de möjligheter som 2004 erbjuder för att fortsätta framåt.

1.1. Med hjälp av den ekonomiska återhämtningen

År 2003 var EU:s ekonomiska tillväxt nedslående (0,8 %) för tredje året i rad. Under de tre senaste åren har tillväxten på årsbasis pendlat kring 1,25 %, vilket ska jämföras med 2,7 % under senare hälften av 90-talet.

Men tack vare politiken på det makroekonomiska planet, den låga inflationen, det stabila ränteläget, vissa strukturreformer och minskande geopolitisk osäkerhet håller gynnsamma förhållanden på att växa fram och skapa ny tillförsikt hos marknadsaktörerna samt bättre internationella förhållanden och investeringsklimat.

Den återhämtning som startade under andra halvåret 2003 lär fortgå och ta fart under 2004. Real BNP-tillväxt kan stiga till 2 % i år och närma sig 2,5 % 2005¹. EU-ekonomin återgår därmed till en bättre tillväxt på kort sikt, vilket kan sätta fart på sysselsättningen.

1.2. Med hjälp av EU-utvidgningen

Europeiska rådets vårmöte hålls mindre än 40 dagar innan EU utvidgas den 1 maj 2004. Då kommer **Lissabonstrategin att omfatta tio nya medlemsstater**. Dessa ingår alltså i denna rapport och omfattas av strukturindikatorerna tillsammans med de nuvarande medlemsstaterna.

Utvidgningen bör emotes med tillförsikt. De nya medlemsstaterna kommer att göra EU-ekonomin mer dynamisk, främst på grund av deras tillväxtpotential (4 % i årsmedeltal), utrymme för produktivitetsförbättringar och förmåga att dra till sig investeringar. Med dem skapas en inre marknad som omfattar 450 miljoner människor, där 300 miljoner använder samma valuta. Den kommer dels att framkalla ett ökat EU-internt handelsutbyte, dels att innebära nya möjligheter att investera och att organisera näringsverksamhet för att dra nytta av fördelarna i både de nuvarande och de blivande medlemsstater.

De gemensamma mål som ingår i **Lissabonstrategin bidrar med kraft till den ökande konvergens och integrering som är ett led i utvidgningen**. Lissabonstrategins målsättningar är alltså högst relevanta som övergripande utvecklingsmål för EU.

¹ SEC(2003)1222 slutlig, ”Autumn Economic Forecasts 2003-2005”.

På flera sätt är Lissabonstrategin en fortsättning på strukturreformer som dragits igång för över tio år sedan i de anslutande länderna och samtidigt ett rättesnöre inför det arbete som återstår innan man har uppnått gängse EU-standard. De nya ländernas eftersläpning på flera områden får inte dölja att de redovisar goda resultat på andra områden, ibland bättre resultat än de nuvarande medlemsstaterna. De nya medlemsstaterna har vidare en stor inhämtningspotential, eftersom tillväxten och investeringarna där är större. **De nya ländernas erfarenheter av reformarbetet och vilja att fortsätta är ett värdefullt tillskott till Lissabonstrategin och dess politiska dynamik.**

Den ekonomiska återhämtningen i kombination med utvidgningen ger således ett potentiellt gynnsamt läge som EU har all anledning att utnyttja så långt det går. **Detta betyder dock att nuvarande och blivande medlemsstater måste engagera sig med större kraft i arbetet med att genomföra Lissabonstrategin och uppnå målsättningarna.**

2. ANALYS AV FRAMSTEGEN MOT LISSABONMÅLEN

Lissabonstrategin är sedan mars 2000 ett effektivt styrinstrument för EU och en lämplig ram för åtgärder som främjar Lissabonmålen. De övergripande framstegen under de senaste fyra åren visar på detta.

ÖVERGRIPANDE FRAMSTEG SEDAN 2000

- **Över sex miljoner nya arbetstillfällen har skapats** sedan 1999, vilket har lyft den totala sysselsättningsgraden från 62,5 % till 64,3 % 2002. Långtidsarbetslösheten har vidare gått tillbaka kraftigt från 4 % 1999 till 3 % 2002. De arbetsmarknadsreformer som inletts börjar bära frukt, vilket framgår av att sysselsättningen upprätthölls relativt väl när tillväxten började avmattas.
- **Flera viktiga marknader har öppnats helt eller delvis** för konkurrens: Telekom, godstransporter på järnväg, posttjänster, el- och gasmarknaderna. Avregleringen har lett till modernare och reaktivarare marknader, bättre kvalitet på tjänsteutbudet, lägre kostnader, och detta har skett utan att sysselsättningen påverkats negativt. Vidare kommer det gemensamma europeiska luftrummet att verkställas i år, vilket torde leda till färre förseningar och mindre trängsel i flygtrafiken.
- **Kunskapsekonomin är på väg att bli verklighet**, något som framgår dels av att skolorna är Internetanslutna till 93 % och även företag, förvaltningar och hushåll har Internet, dels av att det europeiska området för forskningsverksamhet håller på att etableras.
- Synsättet **hållbar utveckling får allt större betydelse vid politikutformningen**. T.ex. har flera medlemsstater börjat reformera sina pensionssystem för att angripa problemen med åldrande befolkning. EU-politiken tar allt större miljöhänsyn.
- Slutligen har dessa fyra års arbete mynnat i **ca 100 förordningar, direktiv och program**, av varierande betydelse men alltid med siktet inställt på Lissabonmålen.

Men trots dessa lovande och positiva resultat återstår mycket att göra för att uppnå de mål EU fastställt till 2010. En analys av framstegen² visar på ganska positiva framgångar, men också på allvarliga problem som måste åtgärdas omgående. Denna uppfattning bekräftas vidare genom dels de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken, dels riktlinjerna för

² Analysen baseras delvis på de 14 strukturindikatorer som kommissionen har föreslagit (KOM(2003)585) och som rådet godkände den 8 december i fjol. Indikatorerna finns på <http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>

sysselsättningen³, samt av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande från december⁴.

Mot den bakgrunden behandlar kommissionens analys nedan fyra områden: hållbara offentliga finanser, sysselsättnings- och produktivitetsstöd för tillväxten, den inre marknadens brister samt uthålligare tillväxt.

2.1. Säkerställa hållbara offentliga finanser

Det är viktigt att **säkerställa en stabil makroekonomisk inramning** som stöttar och främjar den spirande tillväxten snarare än undergräver den. Särskilt måste skattepolitiken i EU-länderna även framöver underordnas stabilitets- och tillväxtpakten. En sådan inramning för budgetpolitiken kan stötta tillväxten genom att hålla tillbaka inflationen, motverka offentlig upplåning och stärka förtroendet för ekonomin hos konsumenter och investerare.

Budget- och skattedisciplinen har inte iakttagits på samma sätt i alla medlemsländer. Främst på grund av lågkonjunkturen men också till följd av några fall av vidlyftig förvaltning låg EU:s budgetunderskott på i medeltal 2,7 % av BNP 2003. Det bör vidare noteras att detta ledde till ökat sparande i stället för det eftersträlvade målet som var att stödja konsumtionen, vilket samtidigt förde med sig sviktande förtroende.

Vidare bör **de offentliga finanserna konsolideras** bättre på medellång och lång sikt så att EU-ekonomin kan utvecklas hållbart med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Om invandringen ligger konstant kan en krympande sysselsättningsgrad i kombination med ökade kostnader på grund av att befolkningen åldras dra ner tillväxten på längre sikt till under 2 %. Ett uppenbart hot finns i minst hälften av EU-länderna: 2003 torde statsskulderna i EU ligga på i medeltal 64,1 % av BNP och sex medlemsstater lär passera referensvärdet på 60 % av BNP.

Mot denna bakgrund har flera medlemsstater börjat reformera **pensionssystemen** och hälso- och sjukvården för att se till att systemen är såväl socialt godtagbara som ekonomiskt effektiva och bärkraftiga. Detta arbete går i rätt riktning och måste drivas vidare.

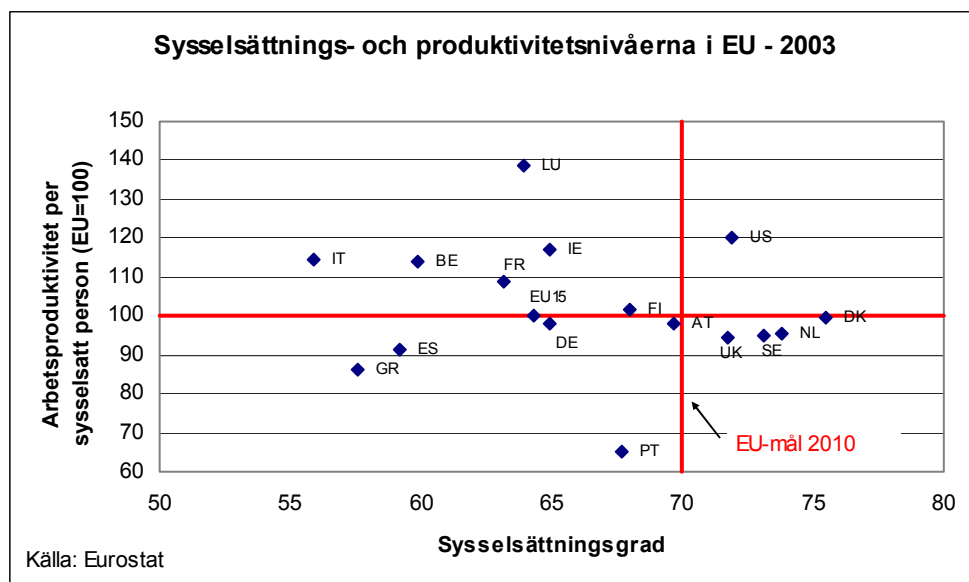
2.2. Fortsatt otillräcklig sysselsättning och produktivitet för god tillväxt

Tillväxten i EU har varit svag under de tre senaste åren. Den relativa BNP-nivån per capita i EU var därmed oförändrad under 2003. EU lyckas inte hämta in USA:s försprång, BNP per capita ligger på 72 % av amerikanernas.

Orsakerna till detta är kända: i motsats till vad som gäller i USA bidrar sysselsättningen och produktiviteten för lite till tillväxten.

³ KOM(2004)20 och KOM(2004)24.

⁴ Se Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande 1698/2003.

Danmark, Nederländerna, Sverige och Förenade kungariket har redan passerat 2010 års målsättning för sysselsättningsgrad och har en produktivitet som ligger på eller strax under EU:s medeltal. Tyskland, Österrike och Finland har inte nått sysselsättningsmålet, men deras produktivitet ligger nära EU:s medeltal. Belgien, Frankrike, Irland, Italien och Luxemburg är länder med förhållandevis hög produktivitet, men deras sysselsättningsgrader ligger en bra bit under målsättningen för 2010. I Grekland, Spanien och Portugal ligger sysselsättningsgraden fortfarande under EU-målet på 70 %, och arbetsproduktiviteten är dessutom lägre än EU:s medeltal. Bilden bör dock nyanseras med information om att Spanien och Grekland⁵ är på stark frammarsch sedan några år.

2.2.1. Fortsatt blygsamt bidrag från sysselsättningen

I början av lågkonjunkturen **bjöd sysselsättningen visst motstånd** och arbetslösheten steg långsamt. Detta förklaras delvis av att sysselsättningen i tjänstesektorn låg ganska stilla och av att de första resultaten av medlemsstaternas arbetsmarknadsreformer gav sig till känna.

Men så småningom blev den ekonomiska tillbakagången kännbar. År 2003 backade sysselsättningen i euroområdet för första gången sedan 1994 och 200 000 arbetstillfällen (netto) försvann. Återhämtningen har gått långsamt och hämmas av att vissa stelheter på arbetsmarknaderna kvarstår. Därför förväntas mycket få nya arbetstillfällen under 2004 och arbetslösheten torde snarast öka något till **8,2 % 2004** (9,1 % i euroområdet) **för att sedan vända neråt 2005**⁶.

Sysselsättningen måste bidra mycket mer till tillväxten i EU enligt de mål som fastställdes 2000. Sysselsättningsgraden är för låg, och medlemsstaterna måste göra mer för att höja den.

- Den **totala sysselsättningsgraden låg på 64,3 % 2002** mot 62,5 % 1999. Trots en förbättring med 1,8 procentenheter på tre år lär delmålet 67 % för 2005 knappast gå att uppfylla i hela EU. Men slutmålet 70 % för 2010 är fortfarande realistiskt om den ekonomiska återhämtningen höjer sysselsättningsgraden till de nivåer som uppnåddes i slutet på 90-talet. Främst på grund av svårigheter att skapa nya arbetstillfällen hade de nya

⁵ Cf. Graph "Employment and productivity developments-1999-2003", Annex 1.

⁶ SEC(2003)1222 slutlig, "Autumn Economic Forecasts 2003-2005".

medlemsländerna en genomsnittlig sysselsättningsgrad på bara 57 % 2001. Dock ligger Tjeckien, Cypern och Slovenien redan över nuvarande EU-medeltal. Situationen är nedslående och beror särskilt på strukturproblem på arbetsmarknaderna och de äldre arbetstagarnas låga sysselsättningsgrad.

- **Utvecklingen när det gäller sysselsättningsgrad för arbetstagare 55–64 år är oroande.** Trots en ökning på 3 procentenheter sedan 1999, vilket ger en total sysselsättningsgrad på 40,1 % 2002, skulle det behövas 7 miljoner arbetstillfällen för denna kategori om man ska nå målsättningen på 50 % 2010. Belgien, Luxemburg och Italien har de sämsta siffrorna. Detta bör utredas tillsammans med genomsnittlig ålder för utträde från arbetsmarknaden, som steg från 60,4 år 2001 till 60,8 år 2002. Situationen är desto mer oroande som de nya medlemsstaterna ligger på 30 %. Dessa två mål lär inte uppfyllas med nuvarande takt. Om EU ska lyckas krävs en kraftansträngning för att **främja och trygga förvärvsverksamhet för en åldrande arbetskraft.**
- **Sysselsättningsgraden för kvinnor** stiger förhållandevis snabbare än den genomsnittliga sysselsättningsgraden och hämtar därmed i någon mån in en kraftig strukturell eftersläpning. Kvinnlig förvärvsverksamhet har stigit med 2,7 procentenheter på tre år och låg på 55,6 % 2002. Målsättningen 60 % 2010 framstår alltså som realistisk. De nya EU-länderna låg i genomsnitt på 50,1 % 2001. Parallellt har omsorgen för barn under tre år byggts ut något och blivit lite lättare att få. Såsom framhålls i rapporten om jämställdhet till Europeiska rådets vårmöte löper kvinnor dock fortfarande större risk att drabbas av arbetslöshet eller överksamhet. Vidare har könsdiskrimineringen på arbetsmarknaden, t.ex. löneskillnader, knappast minskat under de senaste åren.
- Arbetsgruppen för sysselsättningen i EU, ledd av Wim Kok, gav uttryck för liknande åsikter i sin rapport till kommissionen från november i fjol.

2.2.2. Produktiviteten är fortfarande för låg

Tillväxtens andra komponent, produktiviteten, tillför inte heller tillräckligt mycket. **Produktivitetsökningen** per anställd i EU sjunker sedan mitten av 90-talet och **pendlar idag mellan 0,5 % och 1 %** (mot 2 % i USA). Detta betyder att EU inte längre hämtar in USA:s försprång. Luxemburg, Irland och Belgien har de bästa resultaten.

Produktiviteten per arbetstimma ligger i stort sett stilla på nära 90 % av den i USA, men den är låg i Portugal, Grekland, Spanien och Förenade kungariket. Intressant är för övrigt att de nya medlemsländerna visserligen har en produktivitet per anställd på hälften av vad nuvarande EU presterar i genomsnitt, men att länderna sammantaget uppvisar en stark produktivitetsökning som ligger över EU-genomsnittet.

EU:s svaga totala produktivitetsökning har särskilt två viktiga orsaker: dels bristande utnyttjande av informations- och kommunikationsteknik, dels sviktande investeringar. EU:s arbete med att förbättra produktiviteten bör först inriktas på dessa brister, så att EU kan hävda sig i konkurrensen med USA, men också gentemot andra handelspartner på det internationella planet, särskilt Kina och Indien.

Svagt bidrag från informations- och kommunikationstekniken

Informations- och kommunikationsteknikens del i produktivitetsökningen är endast hälften av den i USA. Detta torde främst bero på att **informations- och kommunikationstekniken används för lite och tas upp för långsamt** i vissa delar av tjänsteverksamheten

(finanssektorn, parti- och minuthandel) och vissa delar av tillverkningsindustrin. Detta gäller särskilt Belgien, Spanien och Frankrike, medan Danmark och Förenade kungariket uppvisar bättre resultat. I gengäld investerar man kraftigt i de anslutande länderna, vilket ger bättre spridning åt informations- och kommunikationstekniken.

Att informations- och kommunikationstekniken inte bidrar mer beror på att det inte satsas tillräckligt på den tekniken och på kringåtgärder, t.ex. utbildning och organisationsreformer i företagen.

Sjunkande investeringar...

Den allmänna investeringsnivån är en central faktor när man tittar på medel- och långsiktig tillväxt. **Företagens investeringar går tillbaka**, de svarade för 18,3 % av BNP 2000 och sjönk till 17,2 % 2002. Backande investeringar är ett fenomen som också berör de nya medlemsländerna, men där är direktinvesteringarna från utlandet fortfarande mycket stora. De svarar för mellan 1,5 % av BNP i Litauen och 5 % i Estland.

Samma gäller de offentliga investeringarna uttryckt i procent av BNP, vilka minskar i EU sedan 90-talet och har fallit till en mycket lägre nivå än den i USA (3,3 % mot 2,4 % 2003). Kräftgången är oroande eftersom den **drabbar områden som prioriteras av Lissabonstrategin**: allmännyttiga EU-projekt som infrastruktur till transnationella nät och kunskapsområdet (forskning, innovation, utbildning).

Här utgör **EU:s tillväxtinitiativ och snabbstartprogrammet**, som båda tillstyrkts av Europeiska rådet, viktiga insatser för att locka investeringar till satsningar på infrastruktur och kunskap.

SNABBSTARTPROGRAMMET

Snabbstartprogrammet är kärnan i EU:s tillväxtprogram. Det ska mobilisera politisk vilja och ekonomiska resurser kring prioriterade EU-nyttiga investeringsprojekt. Programmet kan växa om fler projekt som uppfyller kraven anmäls, men det omfattar nu **54 startklara transnationella investeringsprojekt** som valts ut tillsammans med EIB (Europeiska investeringsbanken) efter en grundlig nytto- och prioritetsbedömning på grundval av objektiva och tydliga kriterier som tar hänsyn till potentiella finansieringskällor på EU-nivå och nationell nivå.

- 31 projekt på 38 miljarder euro fram till 2010 för transnationella TEN-transportnätverk. Ingen nyprioritering, utan gäller projekt som är startklara inom tre år.
- 15 projekt på 10 miljarder euro fram till 2010 för centrala TEN-energiprojekt.
- 8 projekt på 14 miljarder euro för höghastighets- och mobilkommunikationsnätverk, FoTU och innovation.
- Totalt 10 miljarder euro per år (6 miljarder euro i anslag från EU och medlemsstaterna, dvs. ca 0,05 % av EU:s BNP). Uppdelning 60/40 mellan offentlig och privat finansiering. Den privata finansieringen kräver regeländringar och innovativa finansieringsinstrument från EU:s budget och EIB-gruppen. Det finns mycket litet utrymme för ytterligare anslag inom gällande budgetplan.

... särskilt inom forskning och innovation ...

I allmänhet har åtgärder inriktade på att öka investeringarna i forskning och skapa goda förutsättningar för sådana investeringar varit splittrade och oengagerade. Enligt de senaste siffrorna (2001) närmar sig EU-investeringarna i FoU 2 % av BNP, men med en ökningstakt per år på 4 % (1997-2002), vilket inte på långa vägar räcker för att nå målet på 3 % 2010. De flesta av medlemsstaterna och de anslutande staterna har visserligen satt upp mål för ökade

anslag till forskningen, men få har lyckats förverkliga dem och ytterligare insatser för att förbättra kostnadseffektiviteten i satsningarna behövs.

Trots att det går stadigt framåt, t.ex. har flera europeiska teknikplattformar inrättats, har det europeiska området för forskningsverksamhet ännu inte utvecklats helt. Handlingsplanen Investering i forskning som rådet antog 2003 är ett första viktigt steg mot detta mål⁷. Slutligen kommer EU att konfronteras med allvarlig brist på högt kvalificerade forskare om den nuvarande trenden håller i sig. I **EU steg antalet forskare** måttligt från 5,4 per 1000 arbetstagare 1999 till 5,7 2001. Siffrorna ligger långt under nivåerna i de länder som är nära eller matchar EU:s mål på 3 % för investeringar i FoU (USA 8,1/1000, Japan 9,1/1000)⁸.

... och inom utbildning

De **privata och offentliga investeringarna i humankapital är fortfarande otillräckliga**. De offentliga investeringarna i utbildning uttryckt som andel av BNP i EU (4,9 %) ligger i nivå med USA (4,8 %) och över Japan (3,6 %), men den privata investeringsnivån är märkbart lägre⁹. I Japan bidrar den privata sektorn med tre gånger så mycket och i USA med fem gånger så mycket som i EU. Ett extra utbildningsår kan höja aggregerad produktivitet med 6,2 % i ett representativt EU-land. Denna höjningspotential är särskilt stor i Sydeuropa, där Portugal toppar med 9,2 %¹⁰.

Men det räcker inte att helt sonika öka investeringarna i mänskliga resurser: Det behövs **effektiva satsningar**, dvs. man måste hitta och satsa på sådan utbildning som ger bäst utbyte¹¹. Här kan nämnas att rådet antog referensvärden i maj förra året för att strukturera reformen av utbildningssystemen. Av det gemensamma rapportförslaget, som rådet och kommissionen ska underställa Europeiska rådets vårmöte, framgår det att EU har allvarliga brister.

KUNSKAPS-EU: REFERENSVÄRDEN FÖR UTBILDNING

- **Andelen vuxna 25–64 år** med gymnasieutbildning har stigit från 55,4 % 1995 till 64,6 % 2002. För vuxna 20–24 år är medeltalet i de anslutande länderna mycket högre än i nuvarande EU (86 % mot 73 %).
- **Unga människor som slutar utan färdig utbildning** uppgick till 18,1 % 2003. Detta är långt från målsättningen på 10 % till 2010, och Portugal har en mycket hög procentsats (41,1 % 2003), här behövs omedelbara insatser.
- Andelen vuxna i **vidare- eller fortbildning** har ökat kraftigt de senaste åren och uppgår till 8,5 % 2002. Men målsättningen att nå 12,5 % till 2010 kräver större insatser, bl.a. med hjälp av lämpliga strategier på nationsnivå.
- 17,2 % av all 15-åriga ungdomar i EU har inte **nödvändiga baskunskaper** (läsa, skriva, räkna).

⁷ KOM(2003) 226 slutlig. Investering i forskning: en handlingsplan för Europa.

⁸ Källor: "Third European Report on Science and Technology Indicators and Key Figures 2003".

⁹ KOM(2003)685 slutlig. "Utbildning 2010: För att Lissabonstrategin ska lyckas krävs det omedelbara reformer" (utkast till gemensam delrapport).

¹⁰ Källa: "Human Capital in a global and knowledge-based economy" A. de la Fuente och A. Ciccone. Studie åt GD Sysselsättning och socialpolitik 2003.

¹¹ Se Effektiva utbildningsinvesteringar: en nödvändighet för EU, KOM(2002)779, och "The EU Economy : 2003 Review", (Kapitel 4: "Education, Training and Growth"), ECFIN/391/03.

2.3. Brister i den inre marknaden och i EU:s konkurrenskraft

Konkurrenskraften tar skada av att det inte investeras tillräckligt på de strategiska områdena forskning och innovation. Samtidigt är det viktigt att den inre marknaden fungerar bra och stimulerar näringslivet så att dynamiska företag gynnas och ekonomins konkurrenskraft förbättras. Men trots alla framgångar det senaste decenniet har den **inre marknaden ännu inte utvecklat hela sin potential**. Flera oroande signaler finns. Problemen bör angripas utan dröjsmål¹².

- EU upplever en **avmattning i integreringen av varumarknaderna**. Transnationell tillverkningsvaruhandel har gått i stå, en liten ökning på 2,5 % 2001 blev en minskning på 0,3 % 2002. Vidare har priserna i EU slutat att konvergera sedan en fem, sex år tillbaka. De transnationella investeringarna ligger också på en låg nivå. Dessutom begränsas den fria varurörligheten fortfarande av alltför många tekniska barriärer. Slutligen hämmar konsumenternas tveksamhet när det gäller transnationella transaktioner och näthandel den fria transnationella konkurrensen och dess möjligheter att driva på konkurrenskraften.
- Den **inre marknaden är fortfarande mycket splittrad i tjänstesektorn**, särskilt i detaljvaruhandeln. Tjänstesektorn uppgår till 70 % av BNP. Men företagen och konsumenterna möter fortfarande många begränsningar när det gäller att etablera företag eller tillhandahålla tjänster över gränserna. Detta håller tillbaka konkurrenskraften i EU-ekonomin.
- Avregleringen inom **nätverksindustrierna** är inte helt fullföljd och det positiva utfallet när det gäller effektivitet, samtrafik och försörjningstrygghet i EU har ännu inte blivit verklighet. Situationen verkar variera mellan de anslutande länderna. De flesta av de anslutande länderna har avreglerat telemarknaderna. Slovenien och Polen har redan öppnat över halva elmarknaden för konkurrens. Men i flera anslutande länder saknas fortfarande verksam konkurrens på dessa marknader.
- Samtidigt har flera **strategiska åtgärder inriktade på att förbättra konkurrenskraften kört fast på grund av att den politiska viljan saknas**. Sådana reformer som gemenskapspatent, ömsesidig yrkesekvivalens, verksamt försvar för immaterialrätter samt gemensam beräkningsgrund för beskattning av företagsvinster behövs för att fullborda den inre marknaden.
- **Genomförandegraden för inre marknadsdirektiv har sjunkit betydligt under de senaste månaderna**, från 98,2 % i maj 2002 till 97,3 % i november 2003. Irland och Portugal har gått framåt snabbast, medan Belgien har låtit eftersläpningen växa kraftigt. Endast Danmark, Spanien, Finland, Irland och Förenade kungariket har lyckats uppfylla målsättningen från Barcelona på 98,5 %. Belgien, Frankrike och Tyskland ligger på 96,5 % med fler än 53 försenade direktiv. Danmark, Finland och Portugal är ensamma om att inte ha någon längre genomförandeförsening än två år. Situationen är sämre för de direktiv som ingår i Lissabonstrategin.

¹² KOM(2004)22 slutlig., ”Report on the implementation of the Internal Market Strategy (2003-2006)”.

GENOMFÖRANDE AV LISSABONDIREKTIVEN

EU har antagit över 70 direktiv som ett led i Lissabonstrategin¹³. Avsikten är att åstadkomma större harmonisering och ett gemensamt regelverk som kan stärka den inre marknaden, konkurrenskraften och slutligen EU:s förmåga att växa ekonomiskt. **40 direktiv skulle ha varit genomförda vid årsskiftet 2003.**

- **Medlemsstaternas genomsnittliga genomförandegrad ligger på bara 58,3 %** av de 40 direktiven, dvs. ett medelmåttigt resultat.
- Danmark, Spanien och Italien ligger i topp (85–75 % av Lissabondirektiven genomförda), medan **Frankrike, Tyskland och Grekland ligger längst efter** (42–35 %).
- **Endast sju av de 40 direktiven har genomförts av alla** medlemsstater.
- **Förseningarna bromsar viktiga EU-reformer:** e-handel, elektronisk kommunikation, posttjänster, det första järnvägspaketet, förnybar energi på elmarknaden osv.

- Förutom minimikravet att införliva direktiven i nationell rätt är medlemsstaterna också skyldiga att tillämpa bestämmelserna praktiskt så att reformerna får verkan och blir effektiva. Antalet pågående förfaranden om fördragsbrott är dock fler än 1000 och de har bara minskat med 3 % under de senaste åren.

Men det finns också tendenser eller framryckningar i positiv riktning som bör stödjas.

- EU:s fragmenterade finansmarknader är en allvarlig nackdel för EU-företagen, särskilt när man jämför med USA. Men arbetet på **handlingsplanen för finansiella tjänster går framåt och är inne på slutspurt**. Ett fåtal centrala åtgärder måste fortfarande antas för att uppfylla Europeiska rådets åtagande att fullfölja handlingsplanen till 2005. Nyckeln till framgång ligger i att genomföra åtgärderna riktigt och i rätt tid och därefter verkligen tillämpa dem.
- Att **avlägsna skattemässiga snedvridningar** för att förbättra företagens konkurrenskraft är fortfarande en prioriterad fråga. Här har arbetet gått framåt. Skattepaketet, som syftar till att begränsa snedvridningarna på den inre marknaden, har antagits. Reglerna för skatt på utdelning mellan moder- och dotterbolag har ändrats för att undanröja eventuell dubbelbeskattning och skattehinder för transnationell verksamhet.
- För att stärka konkurrenskraften är det vidare viktigt med ett **stödjande omgivande regelverk**. EU-institutionernas gemensamma överenskommelse från 2003 ”Bättre lagstiftning” bör bidra till att göra EU:s regelverk effektivare, smidigare och enklare. Att kommissionen har infört konsekvensanalyser och att alternativa regleringsmetoder (t.ex. samreglering, självreglering) tagits fram är också betydelsefulla framsteg som bör utnyttjas.
- En **fortsatt kraftfull konkurrenspolitik** på den inre marknaden behövs slutligen för att trygga och stärka konkurrenskraften. Här kan framsteg noteras, särskilt har genomsnittet för statligt stöd sjunkit (det ser ut att stanna på 0,7 % av BNP) och inriktningen utvecklas mot övergripande ändamål. Vidare har rådet äntligen lyckats nå en politisk överenskommelse om lagstiftningspaketet om koncentrationer och koncentrationskontroll. Nu behövs ett snabbt genomförande från medlemsstaternas sida.

¹³ Förteckningen över direktiv och resultattavlan för medlemsstaternas genomförande finns på webbplatsen ”Lissabonstrategin”: http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_en.html

2.4. Fortsatt otillräcklig hållbar tillväxt

En stark tillväxt som vilar på uthållig sysselsättning och produktivitet måste också vara hållbar. Lissabonstrategin bygger på en utvecklingsmodell som kan förbättra EU-medborgarnas livskvalité och levnadsstandard varaktigt tack vare stark ekonomisk tillväxt i kombination med social sammanhållning och miljövård. På medellång till lång sikt lägger modellen vikt vid samspelet mellan politikområdena: hållbar utveckling förutsätter en tillväxt som stödjer social utveckling och värnar om miljön, en socialpolitik som stödjer ekonomisk utveckling samt en miljöpolitik som är lönsam.

2.4.1. Bättre social sammanhållning

Europeiska rådet har beslutat att bekämpa fattigdomen extra kraftfullt fram till 2010. I flera medlemsstater finns ett reellt **växande hot om fattigdomsrisk** på grund av bl.a. större arbetslöshet, men främst socialförsäkrings- och pensionssystemens bristande hållbarhet. Trots framsteg under 90-talet var antalet personer i EU som riskerar fattigdom fortfarande högt 2001 (55 miljoner, dvs. 15 % av hela befolkningen). Hälften av dessa befinner sig ständigt i riskzonen. Risken var större i länderna i södra EU och Irland, där en topp registrerades 2001 (21 %).

Fattigdomsriskerna är särskilt knuten till arbetslöshet, den berör 38 % av de arbetslösa. Vidare berörs stora familjer, äldre, ensamstående kvinnor och ensamstående föräldrar (71 % är kvinnor). I sistnämnda fall är risken hög i Förenade kungariket (50 %) och Nederländerna (45 %).

Enligt Lissabonstrategin och på grundval av gemensamt fastställda mål genomför medlemsstaterna sedan 2001 **strategier för social integration** som ingår i rådets och kommissionens utkast till gemensam rapport¹⁴. Den nya omgången nationella handlingsplaner visar på ett **omfattande arbete i de flesta medlemsstater med att sätta nationella mål**.

2.4.2. Bättre miljövård

Allmänt sett är **medlemsstaternas miljövårdsinsatser fortfarande otillräckliga**. Detta tyder på att det inte finns en tillräckligt stor insikt om att tillväxten kan ske på miljöns bekostnad och därför på medellång eller lång sikt bli kontraproduktiv.

Å andra sidan ger effektivare användning av naturresurserna både bättre produktivitet och mindre miljöförstöring, mindre luftföroreningar och buller innebär bättre hälsa, avskaffade trafikstockningar frigör tid och sparar därmed pengar åt både enskilda och företag. Å andra sidan kan en mer dynamisk ekonomi ge bättre miljö om kapitalstocken omsätts snabbare och snabbare tillväxt samtidigt leder till bättre spridning av ny teknik, som ofta är energisnålare och därför belastar miljön mindre än den tidigare utrustningen.

Under 1990-talet föll utsläppen av växthusgaser i EU med 3,5 % eller nästan hälften av EU:s åtagande för perioden 2008-2012 att minska utsläppen med 8 % jämfört med utsläppsnivån 1990. Men denna positiva utveckling vändes till sin motsats 2001. **Fem länder, som tillsammans svarar för över 50 % av utsläppen i EU, är på god väg att uppfylla de utsläppsmål som avtalades för dem i Kyoto** (Luxemburg, Tyskland, Förenade kungariket, Frankrike och Sverige). Flera andra länder (Österrike, Belgien, Italien och Nederländerna) har

¹⁴ KOM(2003)773 slutlig.

inte ens börjat och ligger på högre utsläppsnivåer än 1990. **Mest oroande är utvecklingen i Irland, Spanien och Portugal.** Kyoto-avtalet tillåter dessa länder att öka sina utsläpp med mellan 13 % och 27 % i förhållande till nivån 1990, men de har redan överskridit sina extra tilldelningar.

Förbättrad **energieffektivitet** i EU-ekonomin ledde till att energiintensiteten sjönk med 11 % under 1990-talet. En stor del av minskningen beror visserligen på engångshändelser, t.ex. den tyska återföreningen, men **alla medlemsstaterna har sänkt eller hållit sin energiintensitet** under perioden. Inget tyder på att ett ekonomiskt "inhämtningsförlopp" måste åtföljas av en motsvarande ökning i energibehov. Detta visas av Irland, där stark ekonomisk tillväxt under de senaste åren gått hand i hand med påtagliga förbättringar i energiintensitet. Trots dessa positiva resultat fortsatte den totala energiförbrukningen att växa under 1990-talet med i medeltal 1 % per år.

Den förnybara energins andel är fortsatt låg och ligger på ca 6 %. De senaste prognoserna visar tydligt att EU utan extra politiska insatser inte kommer att lyckas uppfylla riktmålet på 12 % 2010. Det är inte heller troligt att EU lyckas nå målet att ta 22 % av den totala energiförbrukningen från förnybara källor 2010.

Siffrorna från 2002 innehåller inga tecken på någon **frikoppling mellan BNP-tillväxt och ökande totala transportvolym**. I vissa länder kan en viss minskning i transportvolym skönjas, men detta kan vara temporärt och vändas i sin motsats när ekonomin går upp. I många länder ökar transportvolymerna fortfarande snabbare än vad BNP växer.

Även på andra områden ger utvecklingen fog för oro, t.ex. jorderosion, biologisk mångfald, luft- och vattenkvalitet.

2.4.3. Begränsat genomförande av strategin för hållbar utveckling

Arbetet med att **genomföra politiken inriktad på hållbar utveckling** fortgår på EU- och nationsnivå. I linje med Europeiska rådet i Göteborg framhålls genom Lissabonstrategin att man måste integrera ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter effektivt och konsekvent och utnyttja alla synergieffekter mellan dessa tre komponenter.

Alla medlemsstater och flertalet anslutningsländer har antagit strategier för hållbar utveckling. De bör intensifiera sitt arbete på att vidareutveckla och genomföra strategierna. En första genomgång av strategierna visar att de varierar kraftigt och avspeglar ett nationellt sammanhang. Miljöfrågorna dominerar i många strategier. Men de flesta tar ett bredare grepp på hållbar utveckling och inkluderar uttalat socialpolitiska och ekonomiska målsättningar. Det geografiska synfältet varierar också mellan strategierna, vissa fokuserar främst eller uteslutande på inhemska frågor, andra tar med de internationella. Vissa lägger vikt vid geografiska områden, andra gör det inte. Slutligen bygger vissa strategier på branschindelning (t.ex. transporter, jordbruk, fiske, osv.), medan andra är ämnesdisponerade (t.ex. klimatförändring, biologisk mångfald, resursanvändning, osv.).

Strategin för hållbar utveckling från Göteborg kommer att ses över i slutet av året. Då får man en möjlighet att bedöma hur arbetet framskrider, att överväga kopplingar mellan resultaten från det internationella toppmötet 2002 om hållbar utveckling, EU:s och medlemsstaternas strategier för hållbar utveckling samt ange prioriterade insatser för att höja takten i reformarbetet.

Stora ansträngningar har gjorts på EU-nivå för att stärka synergieffekterna mellan olika politikområden och hållbarhet på lång sikt.

- **Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken stödjer hållbart jordbruk** och inrättar ett gårdsstöd som är helt eller delvis frikopplat från krav på produktion men utgår mot att jorden hålls i gott skick.
- Beslut om **skattelagstiftning för energiprodukter**.
- **Kommissionen har infört en metod för konsekvensanalyser** som efter hand kommer att tillämpas på alla viktigare lagstiftningsförslag. Metoden kombinerar ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter och har redan använts på viktiga lagförslag under 2003.
- Det viktigaste exemplet är det nya förslaget till regelverk om **kemikalier**. Genom att man redan under beredningsfasen analyserade potentiella ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter och bedrev brett samråd med alla berörda aktörer kunde man lägga förslag på ett kostnadseffektivt och välavvägt system.
- Slutligen fastställde EU målsättningar i siffror på området **förnybar energi** (22 % för el från förnybara källor och 5,75 % för biobränsle 2010).

2.5. Lägessammanfattning

Av en nulägesbedömning framgår att medlemsstaterna kan delas upp på sådana som **hittills lyckats förhållandevis bättre (Danmark, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Sverige och Förenade kungariket)** och sådana som – enligt de senast tillgängliga uppgifterna – presterar förhållandevis sämre (Grekland, Spanien, Italien och Portugal)¹⁵. Efter fyra års arbete med Lissabonstrategin är det också viktigt att jämföra **medlemsstaternas framsteg sedan 1999. Belgien, Frankrike och Grekland har gjort ganska bra framsteg**, medan framstegen i Tyskland, Luxemburg, Österrike och Portugal är ganska nedslående¹⁶. Den utförliga analysen visar tydligt att **det fortfarande finns problem i alla medlemsstater** och att alla behöver bjuda till mer för att nå resultat.

I bilaga 2 visas hur stora framsteg varje medlemsstat har gjort på viktiga områden där det fortfarande krävs reformer.

Sysselsättningsreformerna enligt Lissabonstrategin är visserligen bara delvis genomförda men ser ut att bära frukt. Delmålet för 2005 kommer förmodligen inte att nås, men slutmålet gäller och går att klara om sysselsättningen ökar i samma takt som under slutet av 90-talet under de sju år som är kvar till 2010. I Spanien och i viss mån även Italien har man lyckats fortsätta att skapa nya arbetstillfällen ganska snabbt även efter 1999. Sysselsättningsgraden bland kvinnor har ökat relativt bra, delvis på grund av bättre barnomsorg. Detta gäller dock inte sysselsättningsgraden bland äldre arbetstagare, där målet för 2010 troligen ligger utom räckhåll, även om särskilt Finland, Frankrike och Nederländerna har lyckats förbättra den gruppens förvärvsverksamhet sedan 1999. Österrike och Portugal har redovisat nedslående sysselsättningstendenser efter 1999.

Utvecklingen när det gäller **produktivitet** har varit ganska positiv inom informations- och kommunikationsteknik men oroande i traditionell tjänsteverksamhet och industritillverkning. Kommissionens analyser visar att det finns fyra faktorer vid sidan om arbetskraftens

¹⁵ Se bilaga 1, tabell 15, som är en sammanställning av alla medlemsstaternas resultat för de 14 strukturindikatorerna.

¹⁶ Se bilaga 1, tabell 16.

åldersförändring som har avgörande betydelse för hur produktiviteten utvecklas i EU. Dessa är regleringsnivå, finansmarknadernas struktur, varumarknadsintegrering och kunskapsinvesteringarnas omfattning. Arbetsproduktiviteten har ökat påfallande snabbt i Grekland och Irland sedan 1999 men varit nedslående i Italien och Luxemburg under samma period.

En undersökning av de faktorer som anges ovan visar att reformarbetet när det gäller finansmarknaderna framskrider i stadig takt, att integreringen av varumarknaderna stagnerar men framför allt en oroväckande trend för kunskapsinvesteringarna som inte bara ökar långsammare än hos EU:s viktigaste konkurrenter utan sjunker sedan några år tillbaka (men investeringar i företagen i Italien, Spanien och Grekland har stigit ganska snabbt sedan 1999).

Det framgår också av analysen att det är viktigt att integrerade reformstrategier genomförs beslutsamt på olika områden. Om Lissabonstrategin blir en halvmesyr kan detta leda till väsentliga kostnader för EU i form av sämre tillväxt, försenad återgång till goda sysselsättningsnivåer och växande forsknings- och FoTU-gap gentemot de största av EU:s industripartnerländer. Enligt undersökningar och simuleringar som kommissionen gjort kan reformerna ge EU en potentiell extra BNP-tillväxt på 0,5–0,75 procentenheter under de kommande fem till tio åren om reformerna genomförs samtidigt och på ett integrerat sätt.

Slutligen har vissa framsteg gjorts, särskilt inom lagstiftning, mot målsättningarna **hållbar utveckling** och bättre miljöhänsyn i EU-politiken, men EU har fortfarande svårt att dra nytta av synergieffekter mellan olika politikområden, särskilt miljö-, forsknings- och konkurrenskraftspolitiken. Resultaten av miljöpolitiken på nationell nivå är en besvikelse, i vissa fall rör det sig om en försämring sedan 1999. Spanien och Frankrike har gjort framsteg när det gäller social sammanhållning, men i Portugal är resultaten otillräckliga.

3. PRIORITERINGAR 2004: BETONING PÅ INVESTERINGAR, KONKURRENSKRAFT OCH SYSSELSÄTTNING

EU har inte lyckats nå de uppställda målen, främst på grund av att medlemsstaterna inte genomfört reformerna i tillräcklig utsträckning.

Lissabonstrategins styrka ligger i sättet att angripa politikområdena och bedriva reformarbetet, vilket kännetecknas av att samtidig integrering och målinriktning skapar en växelverkan där de olika komponenterna understödjer varandra. Det är bara om man tillämpar detta integrerade, samordnade och synkroniserade angreppssätt som resultaten av reformerna blir optimala. För att fortsätta framåt måste EU därför arbeta samordnat på dessa olika prioriterade områden.

Med hjälp av lägesinventeringen bör EU klarlägga områden där **reformarbetet bör fortsätta i oförändrad takt, eftersom utvecklingen är positiv, och områden där en negativ utveckling kräver brådskande motåtgärder.**

3.1. Fortsatt reformarbete i oförändrad takt

Detta förutsätter i synnerhet förbättringar när det gäller att **iaktta stabilitets- och tillväxtpakten** under 2004 och 2005, särskilt i medlemsstater som har alltför stora budgetunderskott.

Den **europiska sysselsättningsstrategin** stödjer medlemsstaternas ansträngningar att strukturereformera arbetsmarknaderna. I detta sammanhang antog kommissionen utkastet till

gemensam sysselsättningsrapport som grundar sig på analyserna i medlemsstaternas nationella handlingsplaner för sysselsättningen men också använder **konstruktiva bidrag från den av Wim Kok ledda arbetsgruppen för sysselsättning**. Här bör tonvikten på EU-nivå nu läggas på bättre uppföljning av medlemsstaternas reformer. Med inriktning på att höja produktiviteten och sysselsättningen bör medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter genomföra den europeiska sysselsättningsstrategin och prioritera insatser på att förbättra arbetstagarnas och företagens anpassningsförmåga, få ut fler på arbetsmarknaden, investera mer och effektivare i humankapital samt effektivisera reformarbetet genom bättre styrelseformer.

Fortsatt utveckling av **informations- och kommunikationstekniken** kräver att medlemsstaterna utformar och genomföra nationella strategier för bredbandsutbyggnad, vilket ingår i handlingsplanen *e-Europa 2005*.

När det gäller den **inre marknaden** måste Europeiska rådets åtaganden att genomföra lagstiftningen uppfyllas och iakttas. Samma sak gäller det stora antalet fördragsbrottsärenden.

Med hänsyn till senare tids stora antal skandaler i näringslivet i både USA och EU (Parmalat, Enron, osv.) är det också angeläget att snabbt genomföra **handlingsplanen för bolagsrätt och ägarstyrning**, som är inriktad på att stärka aktieägarnas rättigheter, skydda de anställda och fordringsägarna samt förbättra förtroendet för kapitalmarknaderna. I detta sammanhang bör EU snarast anta direktivet om lagstadgad revision för att förbättra tillsynen över revisorer. Slutligen kommer kommissionens att fortsätta arbetet med *American Public Company Accounting Oversight Board* för att hitta ett effektivt sätt att gemensamt hantera internationell reglering av revisionsföretag.

Medlemsstaterna måste också fortsätta ansträngningarna att sänka och omdirigera **statligt stöd** samt före den 1 maj införa den lagstiftningsram som gör det möjligt för myndigheterna och de nationella domstolarna att tillämpa EU:s antitrustpolitik.

När det gäller **social integrering** måste medlemsstaterna ta större hänsyn till integreringsmålen i de nationella handlingsplanerna när de beslutar om anslagsfördelning, även anslag från strukturfonderna. Och mera behöver göras för att se till att politikområdena ekonomi, sysselsättning och socialfrågor understödjer varandra.

På **miljövårdsområdet** bör rådet och Europaparlamentet utan dröjsmål anta direktivet om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen i överensstämmelse med Kyotoprotokollets projektmekanismer. Dessutom måste EU och medlemsstaterna i linje med åtaganden från Johannesburg intensifiera arbetet på hållbara produktions- och konsumtionsmodeller, särskilt genom större insatser på området miljöteknik.

I anslutning till Lissabonstrategins externa del bör åtgärder också vidtas för stärkt exportdriven tillväxt, särskilt genom att försöka återuppta Doha-processen och nå positiva resultat där samt genom att bredda och stärka EU:s och USA:s positiva ekonomiska agenda.

Parallellt måste EU omedelbart agera för att vända den negativa utvecklingen på flera områden, t.ex. investeringar i nät och kunskap, konkurrenskraften i tillverknings- och tjänstesektorn, aktivt åldrande. Därför uppmanar kommissionen Europeiska rådets vårmöte att fokusera följande tre områden: **investeringar, konkurrenskraft och reformer**.

3.2. Ökade investeringar för att stödja tillväxten

EU-ekonomin lider av en **allmänt sett låg investeringsnivå**. Både de offentliga och de privata investeringarna borde öka och användas på ett effektivare sätt inom olika nyckelområden för att stimulera ekonomin. Detta är inte oförenligt med stabilitets- och tillväxtpakten eller de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Med detta för ögonen borde Europeiska rådet besluta om ett samordnat agerande för att öka investeringarna och förbättra deras effektivitet.

EU har redan med hjälp av finansieringsinstrument som den förfogar över styrt investeringsmedel mot projekt som är angelägna enligt Lissabonstrategin. Detta arbete kommer att fortsätta under 2004, särskilt vid halvtidsöversynen av strukturfonderna och i anslutning till budgetramarna för tiden efter 2006.

STRUKTURFONDERNAS BIDRAG TILL LISSABONMÅLEN	
–	Nästan 80 miljarder euro har använts sedan 2000 till att stödja tre av Lissabonstrategins huvudmål: investeringar i humankapital (20 miljarder), innovation och företagande (22 miljarder) och utbyggnad av EU-nät för transporter, energi och telekom (37 miljarder).
–	I samband med halvtidsöversynen av strukturfonderna kommer ett extra anslag på 8 miljarder euro från resultatreserven att betalas ut före slutet av mars 2004 till framgångsrika program på områden som Lissabonstrategin prioriterar (särskilt bredbandsinfrastruktur).
–	Strukturfonderna kommer också att bidra väsentligt till genomförandet av tillväxtinitiativet på området högpresterande nätverk, särskilt för skolor och sjukhus.
–	Slutligen när det gäller kommande program har de nya medlemsländerna blivit instruerade att fokusera uppdatering av nätverk, miljöfrågor, sysselsättning, forskning och innovation.

EU:s tillväxtinitiativ

Genom att etablera en stabil makroekonomisk ram och stimulera till investeringar på två centrala Lissabonområden – nät och kunskap – **ger EU en kraftfull signal som uppmuntrar reformarbetet**. Vid Europeiska rådets möte i december förra året välkomnades snabbstartprogrammet.

På medellång sikt kommer sådana investeringar att minska produktions- och transporttider, ge bättre kvalitet, höja innovationstakten, driva på konkurrensen och ge företagen ett större urval lämpliga etableringsställen. Utbyggnaden av bredbandsnät, även högpresterande nätverk för forskning (GEANT), kommer att underlätta tillgången till intressanta nättjänster och främja kunskapsspridning, vilket kommer att stimulera tillväxten. Detta bör också främja sammanhållningen i EU efter östutvidningen, eftersom länder och regioner som saknar lämplig infrastruktur eller har dålig tillgång till kunskap och innovation på detta sätt får en möjlighet att samverka med ett ekonomiskt område som är på väg in i kunskapssamhället. Allmänt sett bör denna extra investeringsansträngning leda till bättre produktivitet och flera arbetstillfällen i EU.

Alla berörda aktörer måste nu genomföra snabbstartprogrammet.

GENOMFÖRANDE AV SNABBSTARTPROGRAMMET

Medlemsstaterna

- Genomför de nationella planerna kopplade till EU:s tillväxtinitiativ på områdena transporter, forskning och bredband med början 2004.
- I detta sammanhang skyndar på förberedelserna för snabbstartsiniciativen på områdena FoTU och bredband 2004 och, om projekten har nått tillräckligt långt, utarbetar de finansieringsplaner som behövs för att genomföra dem före årsskiftet.
- Avlägsnar tekniska, rättsliga och administrativa hinder för offentlig-privata partnerskap.

EIB (Europeiska investeringsbanken)

- Utvecklar finansieringsinstrument som kan ge multiplikatoreffekter på privat kapital och utvecklar värdepapperiseringsfonder.

Europaparlamentet och rådet

- Antar det andra järnvägspaketet före Europeiska rådets vårmöte.
- Antar de ändrade riktlinjerna för transport-TEN före maj 2004 och dem för energi-TEN före mars 2005.
- Antar ändringsdirektivet om avgifter på tunga godsfordon ("eurovignette") före mars 2005.

Kommissionen

- Utreder behovet av ett särskilt EU-garantiinstrument och lägger ett lagförslag om det är lämpligt.
- Utser tillsammans med medlemsstaterna EU-samordnare för vissa transnationella projekt i anslutning till tillväxtinitiativet.
- Läger första halvåret 2004 förslag på det tredje järnvägspaketet för att avreglera transnationella persontransporttjänster och förbättra kvaliteten på tjänsterna.
- Läger första halvåret 2004 fram en grönbok om offentlig-privata partnerskap.
- Utvärderar tillsammans med EIB snabbstartprogrammet fram till 2007 i sin årsrapport till Europeiska rådets vårmöte.

Kunskapsinvesteringar

Tillväxtinitiativet bidrar aktivt till att utveckla kunskapsekonomin. Insatserna bör breddas till att även omfatta extra satsningar på forskning och utbildning som inte bidrar tillräckligt till bättre tillväxt och konkurrenskraft.

Det är nu hög tid att driva på genomförandet av handlingsplanen "Investering i forskning", som kommissionen ska redovisa före årsskiftet. Medlemsstaterna bör högprioritera bättre förhållanden och offentligt stöd för forskningsinvesteringar samt sörja för samverkan och synergieffekter genom den öppna samordningsmetoden. Samtidigt bör de snarast genomföra åtgärder som gäller rekrytering av forskare, FoTU-karriärer och offentligt erkännande av forskarinsatser enligt rådets överenskommelse 2003. Kommissionen har föreslagit ett direktiv och kommer att lägga fram en handlingsplan om inresa och uppehåll för forskare från tredje länder som ska bidra till att öka antalet högt utbildade forskare i EU.

Europeiska rådets vårmöte bör uppmuntra till investeringar i utbildning för att stärka kunskapsekonomin på medellång sikt. Insatserna bör inriktas på flera nyckelområden, t.ex. stimulansåtgärder för att locka privata investeringar, livslångt lärande och insatser för att

effektivisera de nationella utbildningssystemen. Medel i strukturfonderna, bl.a. Europeiska socialfonden, och från EIB bör också kunna användas. Detta är prioriterade frågor som också tas upp i rapporten från arbetsgruppen om sysselsättningen i EU.

KUNSKAPSINVESTERINGAR

Medlemsstaterna

- Förbättrar förhållandena och det offentliga stödet för investeringar i forskning och sörjer för samverkan och synergieffekter på EU-nivå med hjälp av den öppna samordningsmetoden.
- Höjer det offentliga stödets förmåga att locka privata investeringar genom att använda det effektivare och kombinera olika finansieringsinstrument (bidrag, skatteincitament, garantier och stöd till riskkapital) och stärker kopplingarna mellan offentlig forskning och näringslivet.
- Intensifierar arbetet med att förbättra rekrytering och karriärmöjligheter för forskare med hjälp av den öppna samordningsmetoden.
- Sammanställer rapporter regelbundet om arbetet med att nå utbildningsmålen på nationell nivå.
- Utarbetar och genomför strategier för livslångt lärande 2005.

Europaparlamentet och rådet

- Antar förslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer före mars 2005. Konkurrensrådet bör nå en politisk överenskommelse före maj 2004.
- Antar förslaget till ramprogram för livslångt lärande före utgången av 2005 så att det kan påbörjas den 1 januari 2007.

Kommissionen

- Fullföljer den första uppsättningen europeiska teknikplattformar.
- Bereder EU:s ändrade ram om statligt stöd för FoTU.
- Läger ett förslag till direktiv om inresa och uppehåll för forskare från tredjeländer och lägger fram en kompletterande handlingsplan.
- Föreslår en harmoniserad lagstadgad EU-fondstruktur för riskkapital som ska vara öppen för insyn från skattemyndigheterna i hela EU.

Arbetsmarknadens parter

- Främjar nationellt genomförande av åtgärder inriktade på livslång kompetensutveckling.

3.3. Stärkt konkurrenskraft i en hållbar ekonomi

Konkurrenskraft är ett nyckelelement i Lissabonstrategin och står i centrum för medlemsstaternas och företagens intressen.

EU har redan en strategi för att förbättra konkurrenskraften. Den måste nu genomföras med större kraft och prioriteringar måste fastställas. Först och främst måste ett antal liggande lagförslag antas så snart som möjligt för att ge ett kraftigt incitament och en positiv signal till företagen och investerarna. Det är viktigt att ”konkurrenskraftspaketet” avancerar genom beslutsapparaten innan nuvarande parlament avslutar sitt arbete i maj.

Dessutom har kommissionen precis lagt fram ett nytt viktigt förslag om **tjänster**¹⁷ för att underlätta transnationell handel och förenkla nuvarande reglering av sektorn. Tjänstesektorn har störst potential för den inre marknaden. Effektiva och konkurrenskraftiga tjänster bidrar

¹⁷ KOM(2004)2 slutlig., ”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tjänster på den inre marknaden”.

till att höja produktiviteten i andra sektorer. Precis som det irländska ordförandeskapet har angett måste förslaget prioriteras så att behandlingen går framåt.

BEHANDLING AV "KONKURRENSPAKETET" FÖRE MAJ 2004

- Förordningen om **gemenskapspatentet** antas och en politisk överenskommelse om domstolsarrangemangen uppnås.
- Rådet når en politisk överenskommelse om **erkännande av yrkeskvalifikationer**.
- **Handlingsplanen om finansiella tjänster** drivs framåt, dvs. förslagen till direktiv om investeringstjänster och om öppenhet antas.
- Rådet når en politisk överenskommelse om att **stärka försvaret för immaterialrätter**.
- Diskussioner inleds omedelbart om förslaget till **ramdirektiv om tjänster**.

Det är slutligen viktigt att EU så snart som möjligt beslutar om en gemensam definition för beskattning av företagsvinster som täcker alla verksamheter i ett företag. Om det inte går att avancera med hela EU måste möjligheten att använda fördragsbestämmelserna om förstärkt samarbete övervägas.

Stärkt industriell konkurrenskraft

Tillsammans med tjänstesektorn har EU:s **industriella konkurrenskraft** avgörande betydelse för ekonomin. Tuffare konkurrens från konkurrenter över hela världen, övergången mot kunskapsekonomin och östutvidgningen av EU med ett antal nya medlemsstater gör att det åter är befogat att fråga sig vilken roll näringslivet ska spela i ekonomin. Avindustrialiseringen – som lyftes fram av Europeiska rådet i oktober i fjol – kan bli ett överhängande problem.

Kommissionen har gripit tag i problematiken¹⁸ och kommer att fortsätta behandlingen. Än så länge tyder dock inte resultaten på att EU:s ekonomi skulle visa tecken på avindustrialisering. Men vaksamhet är en dygd.

Här måste man notera att **vissa industrisektorer i EU har förlorat konkurrenskraft och arbetstillfällen**. Det gäller t.ex. textilindustrin, gruvnäringen (icke-järnmetaller och kol), men andra näringsgrenar, t.ex. kemisk industri, kontors-, el- och teleutrustning, klarar sig bättre. Detta visar att ekonomin utvecklas på nya områden, men pekar också på att aktörerna måste genomföra Lissabonstrategin och modernisera delar av industrin i EU, även i de nya medlemsstaterna. Det är viktigt att höja produktiviteten och förbättra företagens och arbetstagarnas anpassningsförmåga, särskilt i utsatta branscher, och att komma ikapp när det gäller informations- och kommunikationsteknik för att stimulera företagens konkurrenskraft och höja arbetstagarnas produktivitet genom att komplettera satsningar på området med organisationsreformer och utbildning. God framförhållning och en flexibel inställning har arbetsgruppen för sysselsättning i EU angett som viktiga faktorer för att klara utvecklingen.

¹⁸ KOM(2003)704 slutlig., "Viktiga frågor som rör EU:s konkurrenskraft – på väg mot en integrerad strategi".

Kommissionen

- Utvecklar kvaliteten i undersökningar av konkurrenskraft, särskilt i industrisektorer. Insatser för att förbättra industriell konkurrenskraft måste baseras på en föregående effektbedömning, som ska klarlägga situationen, problemen och innehålla lösningar på tydligt avgränsade problem. Arbetet måste bedrivas i nära samarbete med de berörda branscherna, även arbetsmarknadens parter.
- Utarbetar ett nytt industripolitiskt förhållningssätt. I vår kommer kommissionen att vidareutveckla analysen från meddelandet i december 2002 om "industripolitik i ett utvidgat EU" och kommer att fortsätta sin behandling av avindustrialiseringen i anslutning till slutsatserna från Europeiska rådets möte i oktober 2003.
- Fokuserar 2004 på flera nyckelåtgärder med anknytning till industriell konkurrenskraft via handlingsplanerna om företagande och innovation.
- Ser till att synpunkterna från halvtidsöversynen av handlingsplanen "e-Europa 2005 – Ett informationssamhälle för alla" följs upp och att insatserna intensifieras.

Arbetsmarknadens parter

- Försöker nå en överenskommelse om industriell omstrukturering baserad på det gemensamma projekt de presenterade andra halvåret 2003.

Bättre synergi mellan konkurrenskraft och miljövård

Man måste lyckas med att dra nytta av synergieffekter mellan företag och miljövård så att den ekonomiska tillväxten ger ett bredare utbyte mot minimal miljöförstöring. Därför måste politiken och regleringsramen stärkas så att de ger tydliga signaler till marknadsaktörerna och man måste hitta nya sätt att jämka ihop företagens intressen med miljöskyddet.

Denna regleringsram kan också driva fram innovationer som bidrar till att ekonomin blir ekoeffektivare, vilket i ett längre perspektiv kan innebära ett strategiskt försteg för EU-ekonomin och ökad produktivitet.

Detta är vidare tyngdpunkten i **handlingsplanen för miljöteknik** som kommissionen har lagt fram för Europaparlamentet och rådet i syfte att ge en lämplig inramning åt arbetet med att främja ren teknik. EU har blivit ledande producent och exportör av vissa centrala miljötekniker, t.ex. solceller, vindenergi samt vattenförsörjning och tjänster. Marknadsutvecklingen i den ekologiska industrisektorn, enligt OECD:s definition, ger tydliga indikationer på denna tendens. Antingen man ser till total omsättning eller till nyskapade arbetstillfällen i en bransch som sysselsätter över 2,5 miljoner människor har siffrorna alltid legat över genomsnittet det senaste decenniet.

SYNERGI MELLAN KONKURRENSKRAFT OCH MILJÖVÅRD

Europaparlamentet och rådet

- Beslutar om en konsekvensanalysmetod för viktiga ändringsförslag. Metoden ska överensstämma med avtalet om "Bättre lagstiftning" mellan EU-institutionerna och täcka in de ekonomiska konsekvenserna, särskilt för konkurrenskraften, och konsekvenserna för sysselsättningen och miljön.
- Antar förslaget om miljöansvar innan nuvarande parlament avslutar sitt arbete.
- Antar och genomför handlingsplanen för miljöteknik.
- Antar före mars 2005 förslagen om avgifter på tunga godsfordon ("eurovignette"), kemikalier (REACH), ramdirektivet om ekodesign för energiförbrukande produkter samt direktivet om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster.

3.4. Fokus på aktivitetsfrämjande reformer för äldre

På medellång sikt är EU:s åldrande befolkning en börda för samhället, arbetsmarknaden, produktiviteten och de offentliga finanserna. För att motverka de negativa effekterna måste EU uppmuntra till förvärvsverksamhet för äldre arbetstagare genom att reformera arbetsmarknaderna och modernisera inte bara pensionssystemen utan också hälso- och sjukvård så att människor är friska länge.

Aktivt åldrande

För att inte arbetskraften ska minska i snabb takt, med negativa effekter på ekonomisk tillväxt och socialförsäkringssystemens bärkraft, krävs det kraftfulla insatser för att främja *aktivt åldrande*, särskilt i medlemsstater med låg sysselsättningsgrad för äldre arbetstagare och låg genomsnittlig utträdesålder. För att förlänga den förvärvsverksamma delen av livet måste man kombinera pensionsreformer med insatser på fyra andra områden: avlägsna disincitament att arbeta längre, avskräck från tidigt pensionsuttag, uppmuntra till livslångt lärande samt förbättra arbetsmiljön och sörja för den medelålders eller äldre befolkningens hälsa. I linje med detta föreslår kommissionen åtgärderna nedan.

AKTIVT ÄLDRADE

Medlemsstaterna tillsammans med arbetsmarknadens parter

- Bör avlägsna ekonomiska **disincitament för arbetstagare att gå i pension senare och för arbetsgivare att anställa och behålla äldre arbetstagare**. Här ingår anpassning av skatte-, sysselsättnings- och pensionsbestämmelser för att avlägsna regler som motverkar förvärvsverksamhet högre upp i åldrarna och att avskräcka från tidigt utträde från arbetsmarknaden. Alla medlemsstater bör försöka motverka tidigt pensionsuttag.
- Bör försöka **ge alla tillgång till utbildning och utveckla strategier för livslångt lärande**; särskilt bör äldre arbetstagare involveras, de är underrepresenterade i utbildning.
- Bör **förbättra kvaliteten på arbetsplatserna** med inriktning på en tilltalande, säker och flexibel arbetsmiljö under hela arbetslivet, inklusive möjlighet till deltid och förvärvsavbrott.

Rekommendationerna från arbetsgruppen för sysselsättning i EU är i linje med dessa förslag.

Modern hälsovård

Medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem varierar kraftigt, men alla länderna måste hantera ökande kostnader för en åldrande befolkning, vilket har fått flera av dem att inleda reformer.

Med hänsyn till kommissionens meddelande om att rationalisera den öppna samordningen inom socialt skydd – kommissionens infallsvinkel tillstyrktes av rådet – och för att stödja sådana insatser, främja utbyte av bra metoder och förbättra hälso- och sjukvårdssystemen när det gäller kvalitet, tillgänglighet och ekonomisk hållbarhet, bör EU använda sig av en mer organiserad och formaliserad samordning. Genom att samordna de modeller som redan existerar för social integrering och pensionssystemen får man en bredare diskussionsbas för hela hälsoproblematiken, inklusive folkhälsan, och kan bereda ämnesområdet inför halvtidsöversynen av Lissabonstrategin.

Dessutom borde informations- och kommunikationsteknikens roll i hälso- och sjukvården och dess potential att förbättra vården, plus eventuella effektivitetsvinster knutna till ”e-hälsa”, utforskas ytterligare, särskilt i anslutning till handlingsplanen *e-Europa 2005*.

MODERN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
Europeiska rådet – Utvidgar den öppna samordningsmetoden inom social trygghet till att omfatta modernisering av hälso- och sjukvårdssystemen.
Rådet – Antar, före Europeiska rådets vårmöte, de liggande förslagen om samordning av de sociala trygghetssystemen, särskilt harmonisering av rättigheter, så att det europeiska sjukförsäkringskortet kan börja användas från den 1 juni i år.
Kommissionen – Undersöker om det går att inkludera folkhälsofrågorna i Lissabonstrategin 2005 på grund av deras betydelse för tillväxt och hållbar utveckling. – Läger fram ett meddelande om patientrörlighet och utveckling av hälso- och sjukvårdssystemen i EU. – Läger 2004 fram ett meddelande om modernisering av hälso- och sjukvård samt om vård av äldre.

4. INFÖR HALVTIDSÖVERSYNEN 2005

EU-institutionerna kommer att ha förändrats till Europeiska rådets vårmöte 2005, särskilt på grund av det interna reformarbetet och på den nya EU-konstitutionen.

VIKTIGA DATUM 2004/2005
– Februari 2004: Kommissionen lägger fram ett meddelande om EU:s finansiella ramar från 2006. Inledande allmän diskussion under det irländska ordförandeskapet. – Den 26 mars 2004: Europeiska rådets vårmöte. – Den 1 maj 2004: EU utvidgas med tio nya medlemsstater. – Den 10–13 juni 2004: Val till Europaparlamentet. – Juni – juli 2004: Kommissionen antar lagförslag om budgetplanen. – Den 1 november 2004: En ny kommission tillträder. – Mot slutet av 2004: Översyn av strategin för hållbar utveckling. – Mars 2005: Europeiska rådets vårmöte vid halvtid för Lissabonstrategin.

År 2005 är alltså halvtid för genomförandet av Lissabonstrategin. Det blir också det första året som programmet tillämpas på ett utvidgat EU. Dessutom kommer EU att ha ett nytt parlament och en ny kommission. Detta är följaktligen den sista rapporten med den nuvarande kommissionen, som har utvecklat och förvaltat Lissabonstrategin sedan 2000.

Nu är därför ett utmärkt tillfälle att se över Lissabonstrategin och ge den en skjuts inför nästa halvlek. Det är också lämpligt att diskutera huruvida uppsatta mål och anvisade medel är i balans samt kring aktörerna på olika nivåer. Nästa **Europeiska rådsmöte bör redan ge sig i kast med att ange en ram och en allmän inriktning så att man hinner bereda frågorna grundligt till mars 2005.**

Strategins första fas har bestått av lagstiftningsarbete inriktat på att lägga fast ramen för reformerna, den andra fasen bör ägnas åt aktiv och riktad tillämpning av lagstiftningen. Med hänsyn till eftersläpningen på genomförandesidan bör halvtidsöversynen användas till att ta fram en konsekvent metod för att åtgärda situationen och stärka det nationella fullföljandet.

I förslaget till budgetplan för tiden efter 2006 tänker kommissionen sätta Lissabonstrategin i centrum för EU:s verksamhet under de närmaste åren. Som komplement till förslaget tänker kommissionen föreslå en **väggkarta som ska ge ledning och struktur åt genomförandearbetet i EU och medlemsstaterna.** På samma sätt som när Mål 92 hjälpte till att etablera den inre marknaden borde en väggkarta kunna ange delmål, specifika medel och effektiva verktyg samt en tydlig tidtabell för genomförandet.

PLAN FÖR HALVTIDSÖVERSYNEN (2005)

Europeiska rådets vårmöte 2004

- Anger politiska och praktiska ramar för processen, särskilt beredningen i kommissionen och i övriga inblandade EU-institutioner.

Kommissionen

- **Gör en grundlig bedömning** av framstegen sedan 2000 samt av angreppssättet, av de medel och arbetsmetoder som använts, särskilt den öppna samordningsmetoden. Kommissionen kommer särskilt att stödja sig på yttranden från Europaparlamentet, relevanta konstellationer i rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.
- Läger mot denna bakgrund förslag i nästa vårrapport på **huvudinslag i strategin för 2005-2010** och bekräftar samtidigt grundsatserna och målsättningarna.
- Föreslår en arbetsmetod som ska **främja genomförandet av reformerna** och utgå från en vägkarta.

Europaparlamentet och rådet

- Antar ca trettio liggande lagförslag (Bilaga 3).
- Bidrar i god tid till utvärderingen av resultaten sedan 2000.

Arbetsmarknadens parter

- Konkretiserar sitt engagemang för ett nytt europeiskt partnerskap för förändring i Europa med inriktning på att främja tillväxt och höja sysselsättning och produktivitet.

Europeiska rådets möte i mars 2005

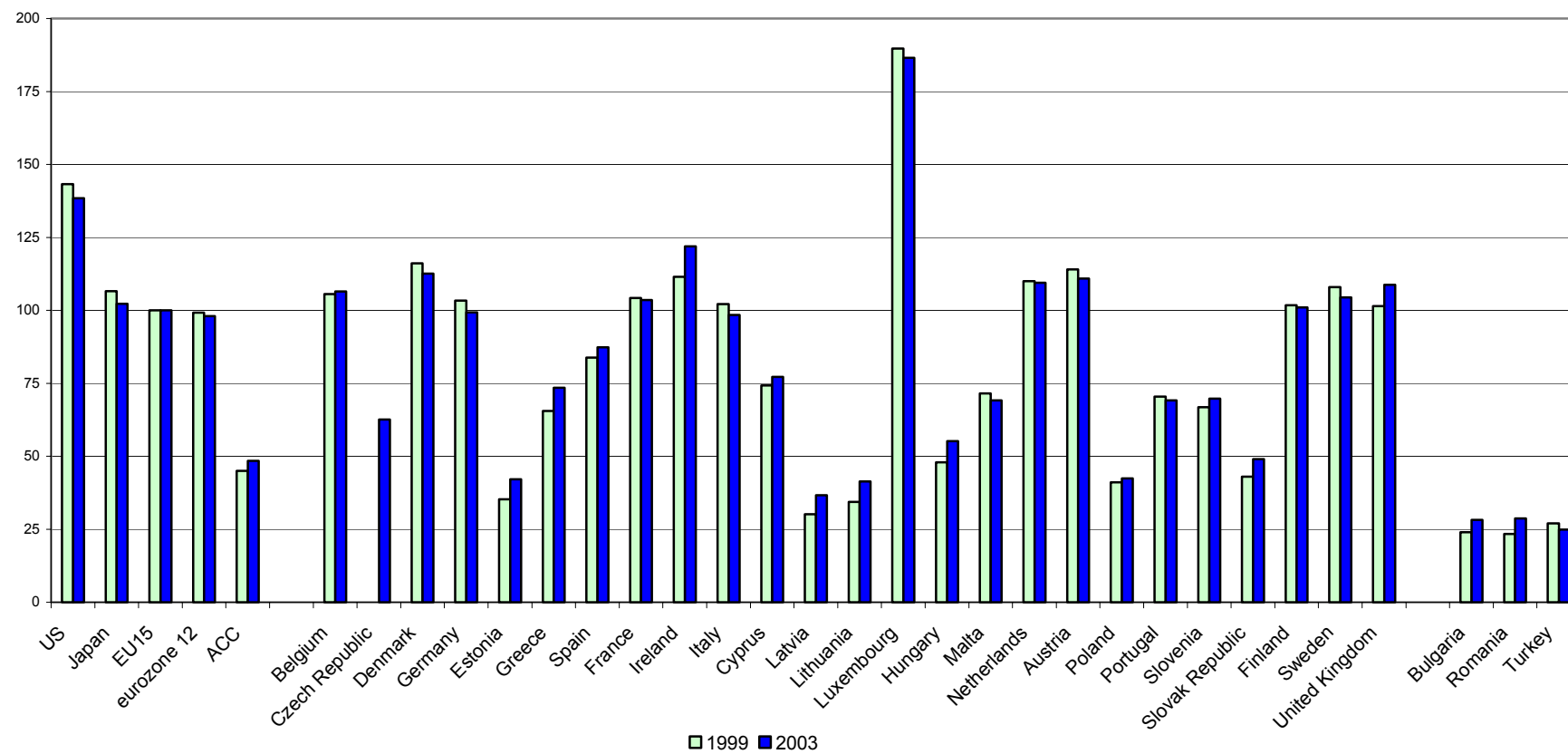
- Ger ny **politisk kraft inför 2005-2010** på grundval av vårrapporten 2005.

BILAGA 1

STRUKTURINDIKATORER

I enlighet med de gällande bestämmelserna finns uppgifterna om Efta-länderna och strukturindikatorerna på franska, engelska och tyska på webbplatsen Eurostat:
<http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>.

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 1 GDP per capita in PPS
 GDP per capita in Purchasing Power Standards (PPS), (EU-15=100)

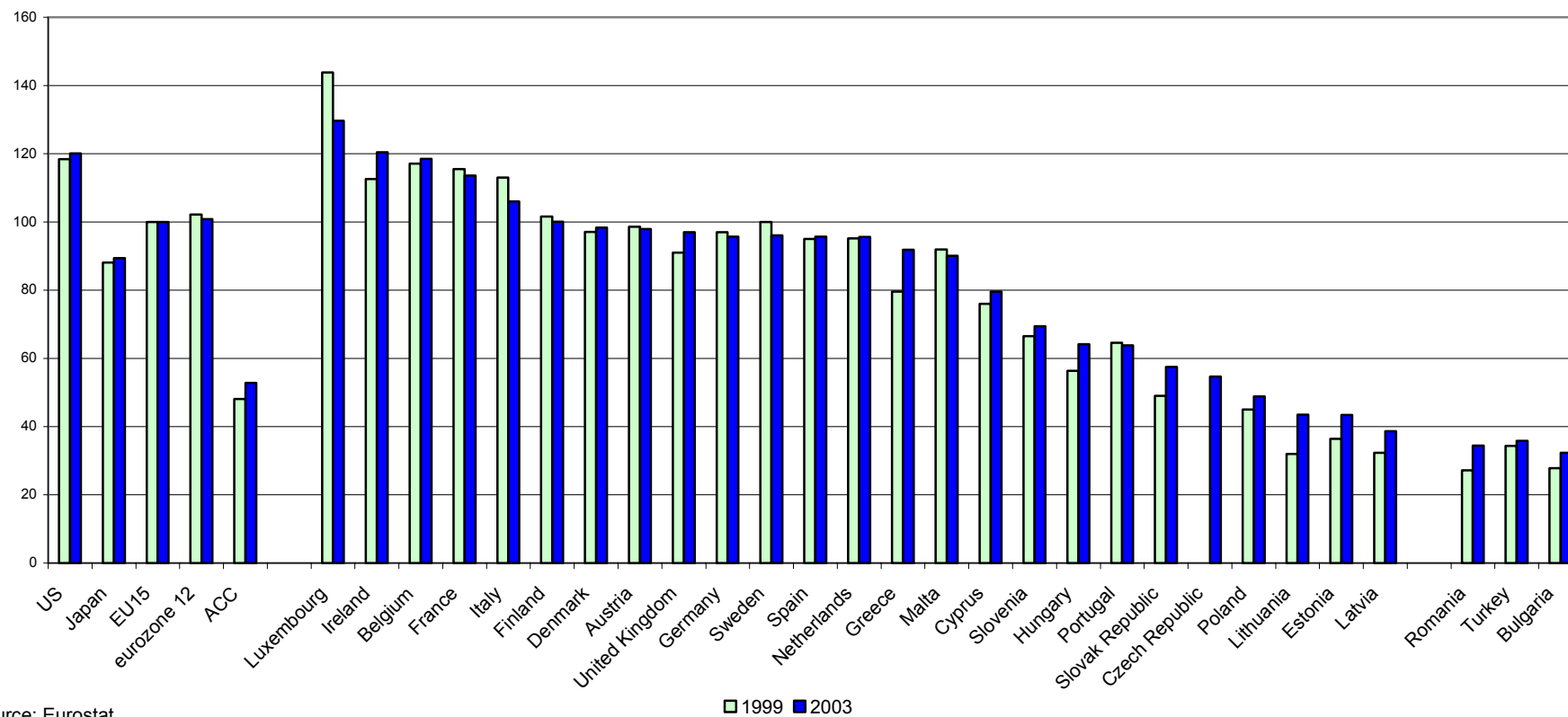
Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 2 Labour productivity per person employed
 GDP in PPS per person employed relative to the EU-15 (EU-15=100)

Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

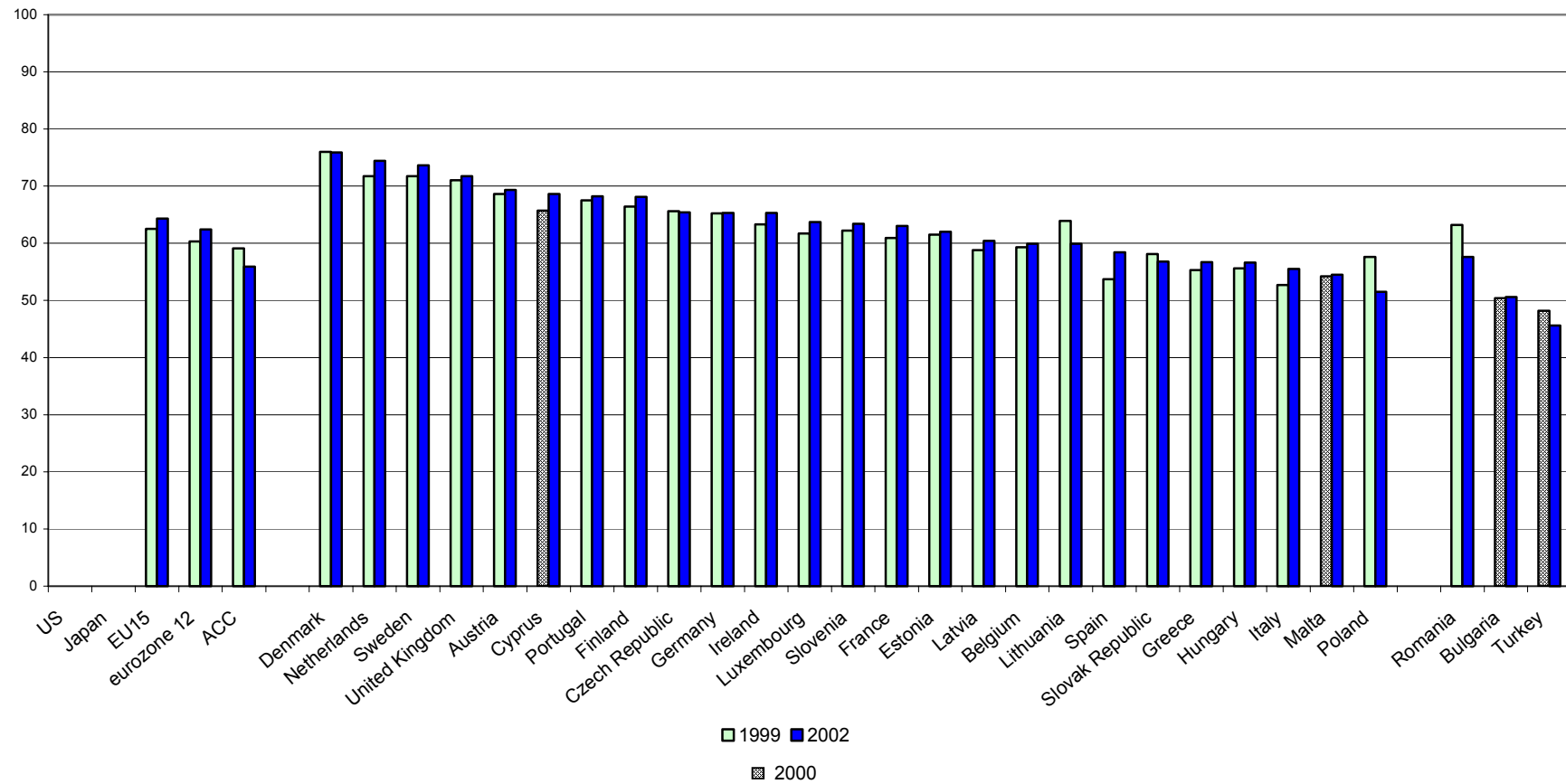
ACC: Eurostat estimate for 1999

Japan, Portugal : forecast for 1999

EMPLOYMENT

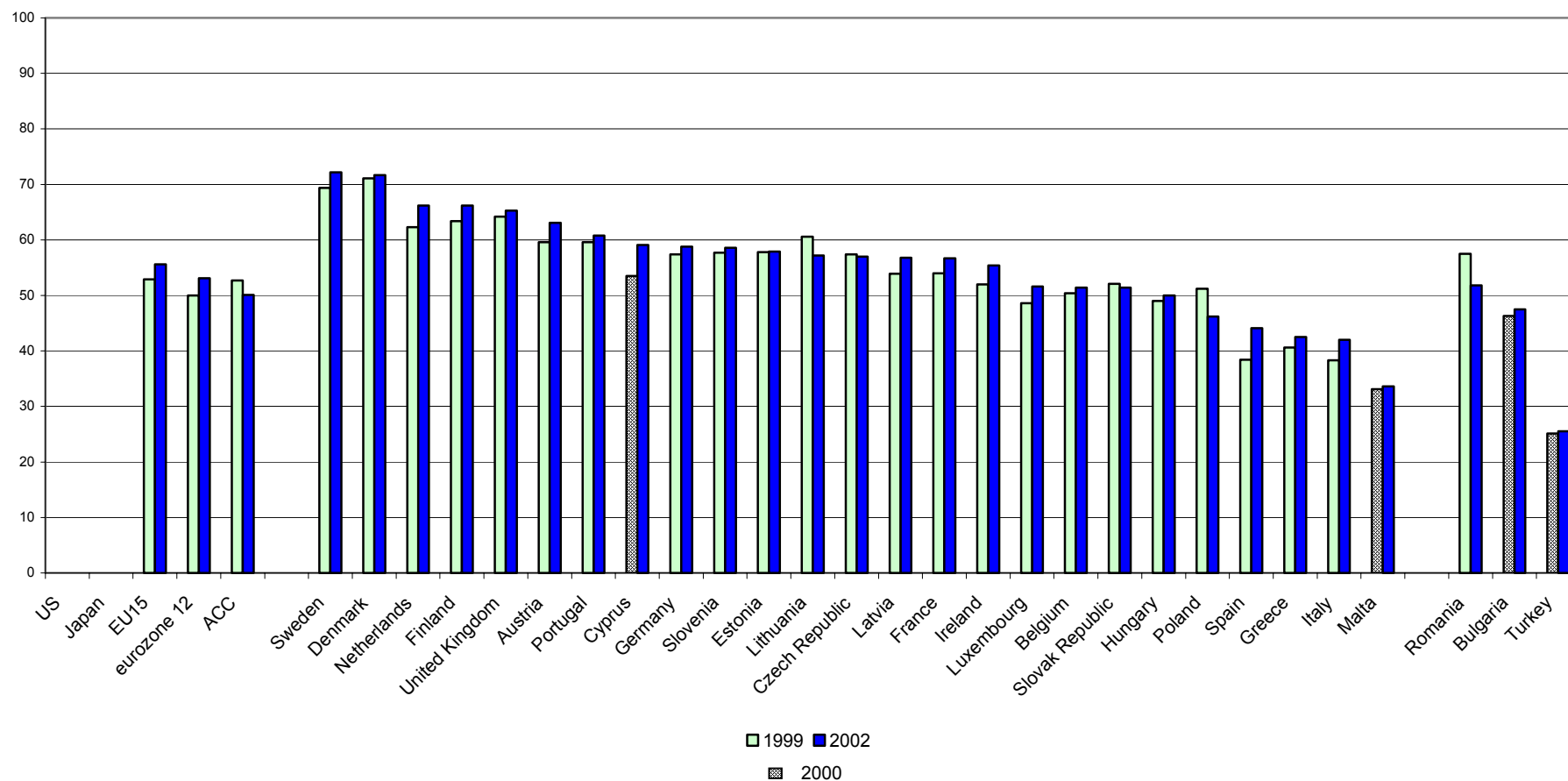
Indicator 3.1 Total employment rate

Employed persons aged 15-64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 3.2 Employment rate – females
 Employed women aged 15-64 as a share of the total female population of the same age group

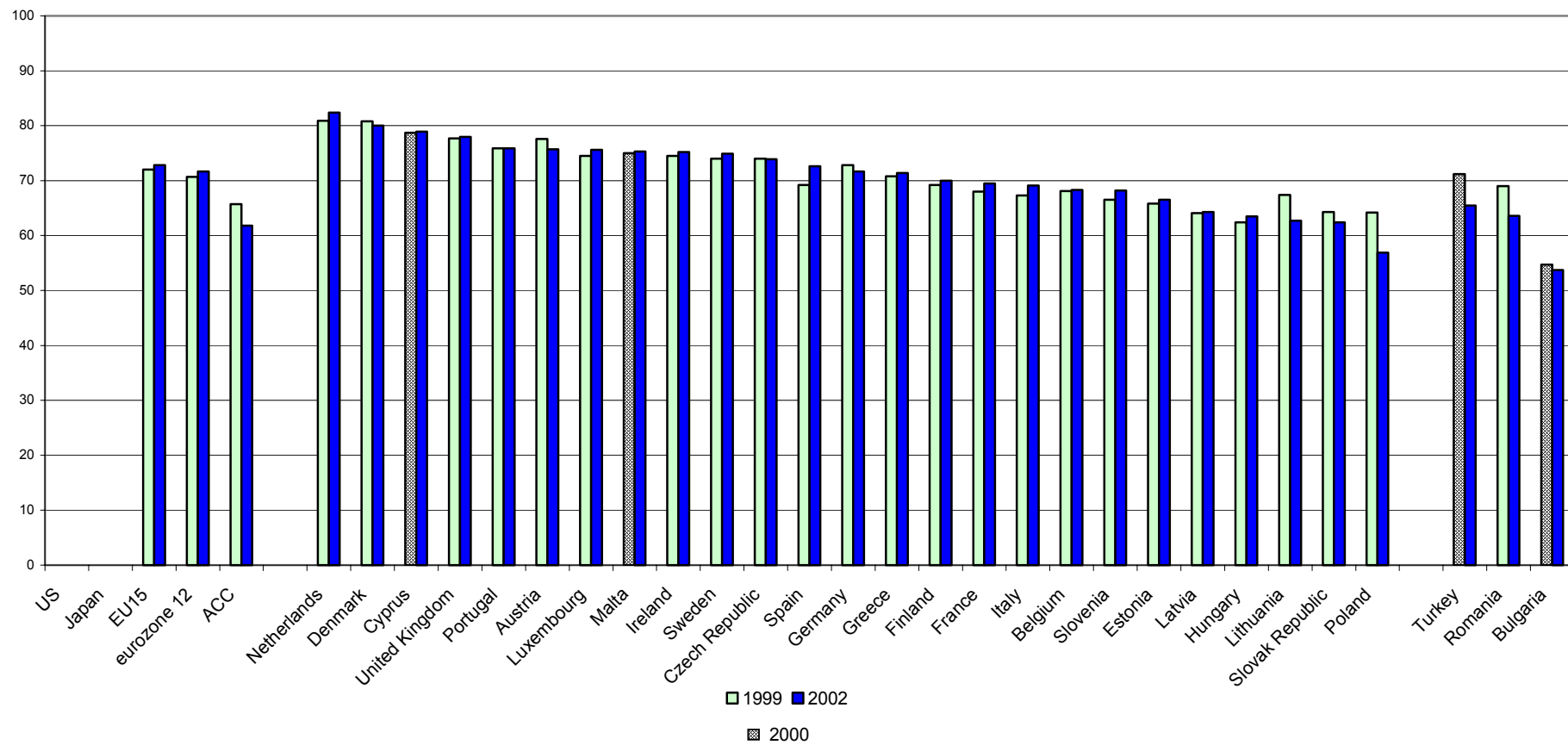

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

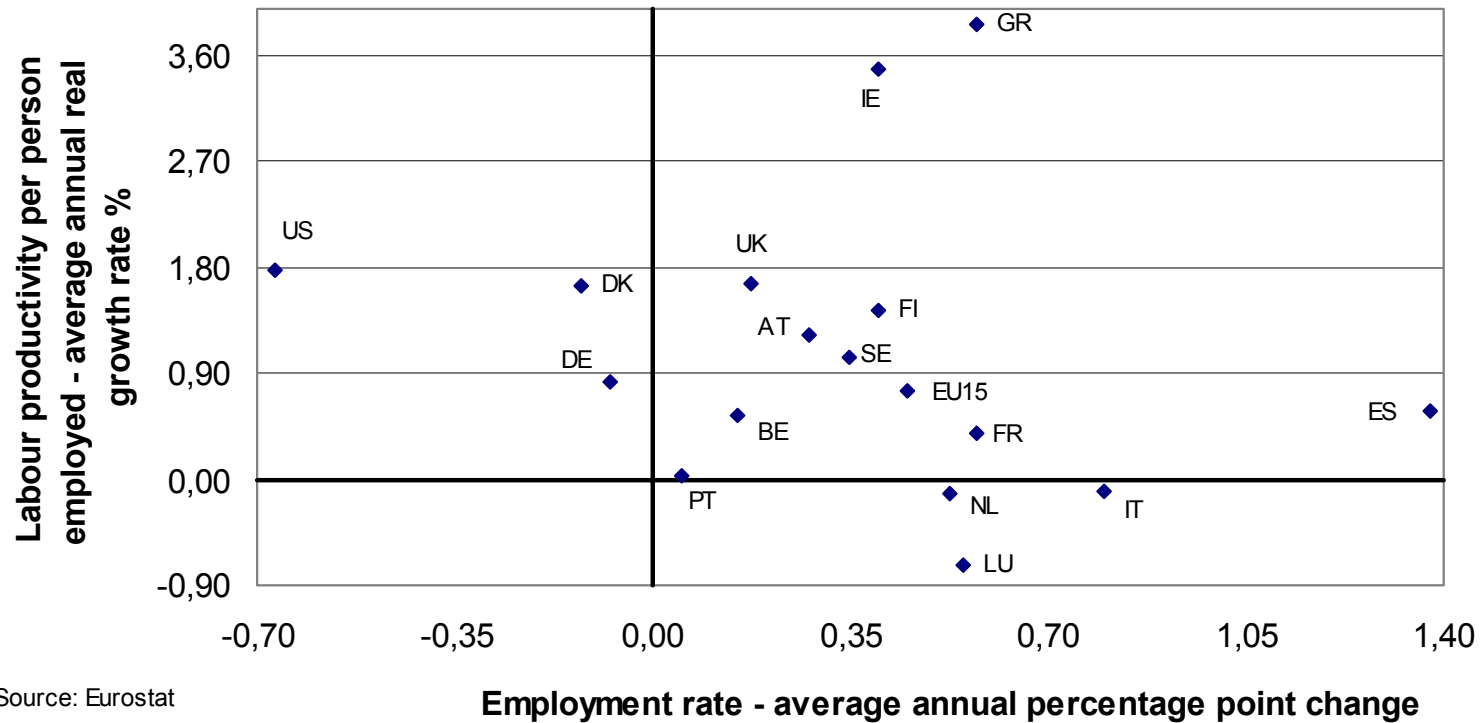
Indicator 3.3 Employment rate – males

Employed men aged 15-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

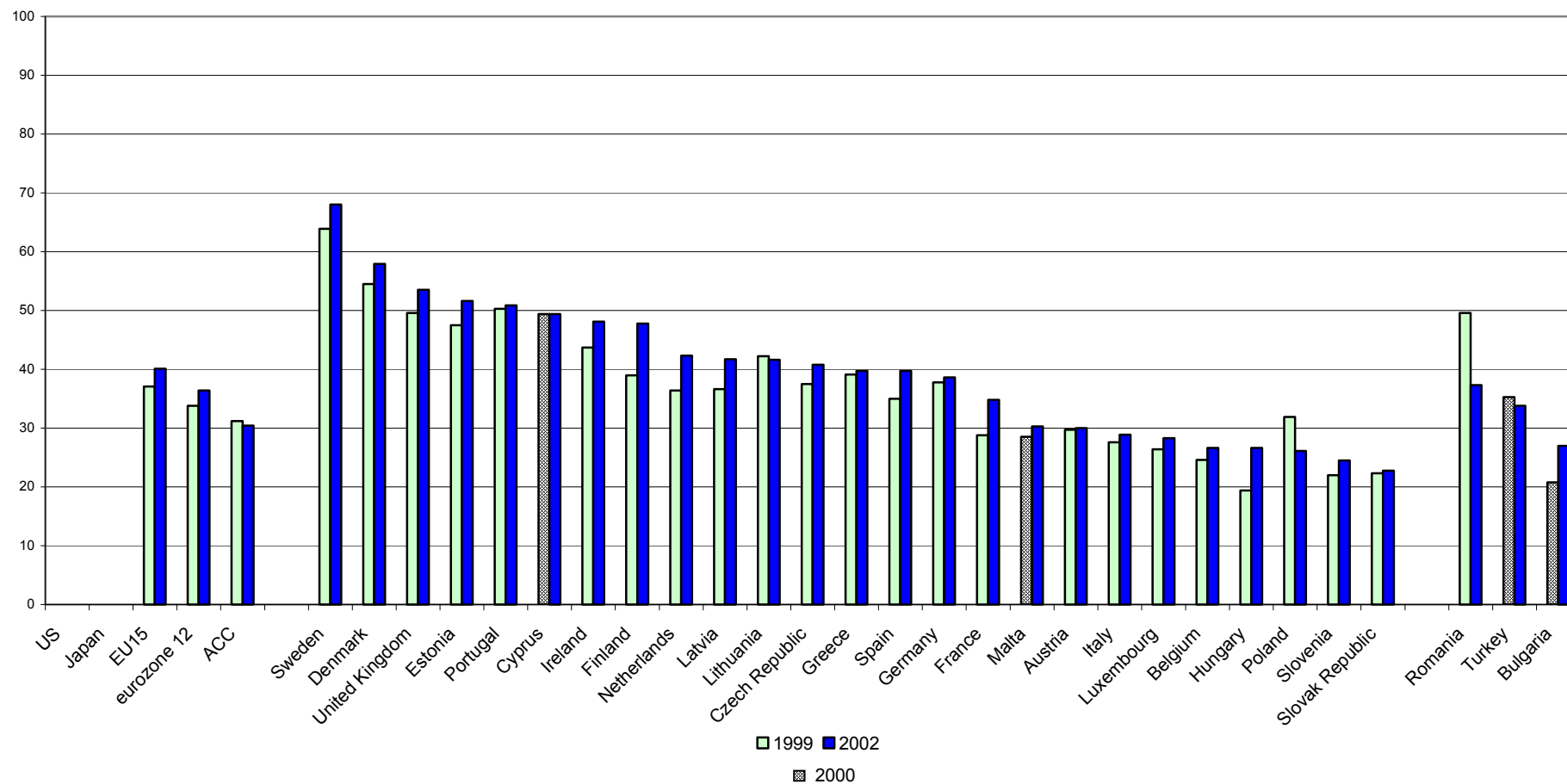
Employment and productivity developments in the EU - 1999-2003

EMPLOYMENT

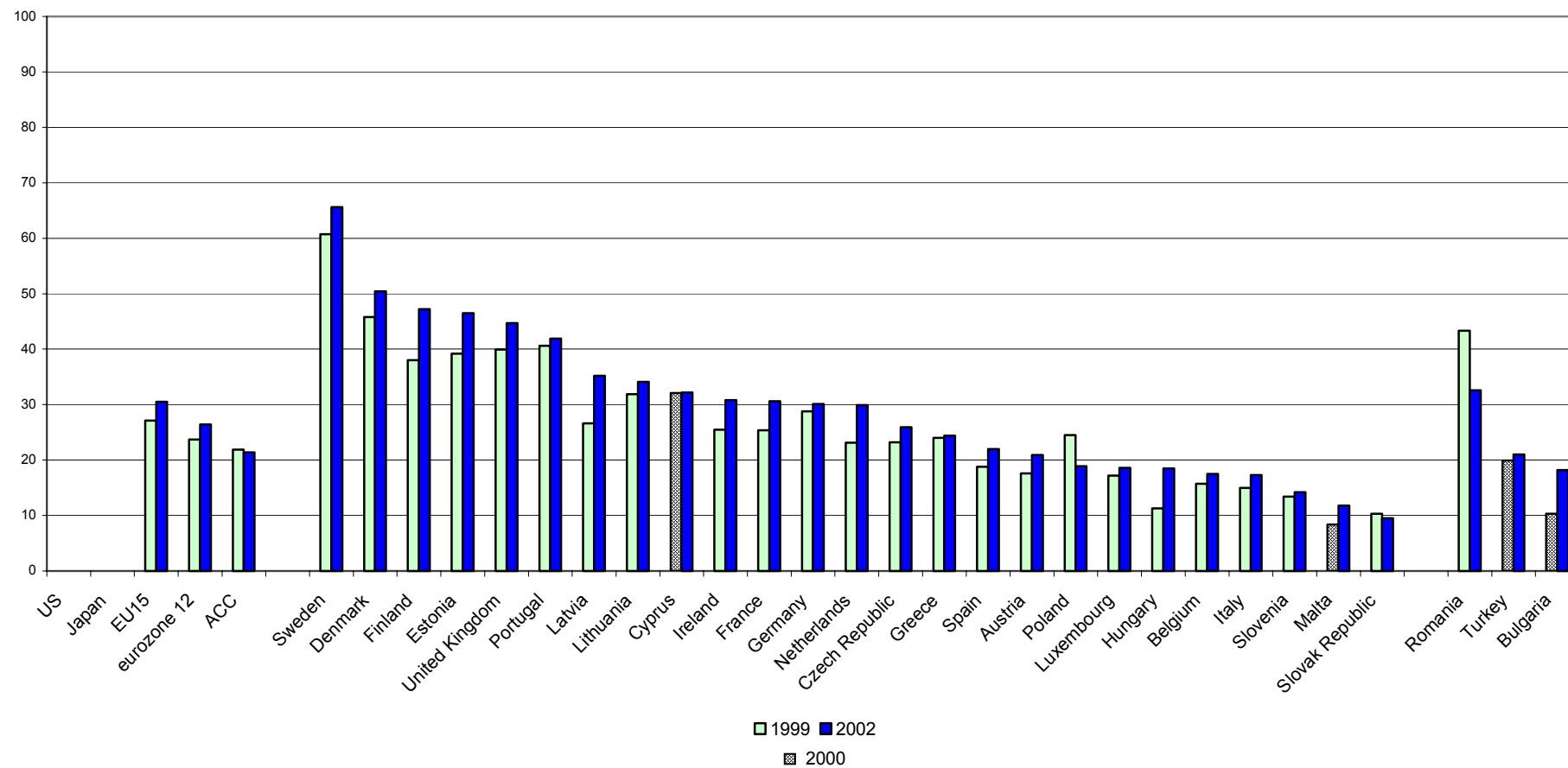
Indicator 4.1 Total employment rate of older workers

Employed persons aged 55-64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 4.2 Employment rate of older workers – females
 Employed women aged 55-64 as a share of the total female population of the same age group

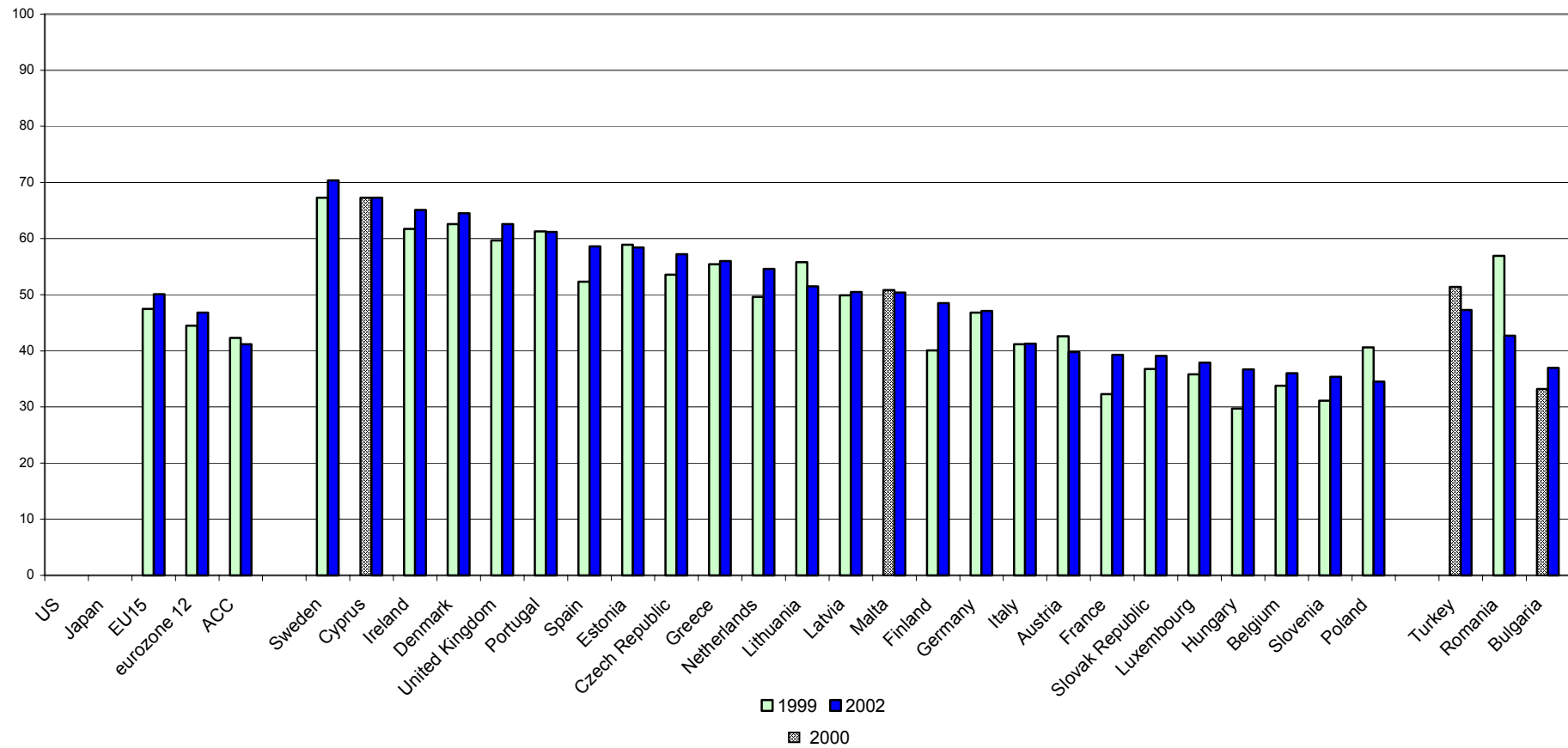

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

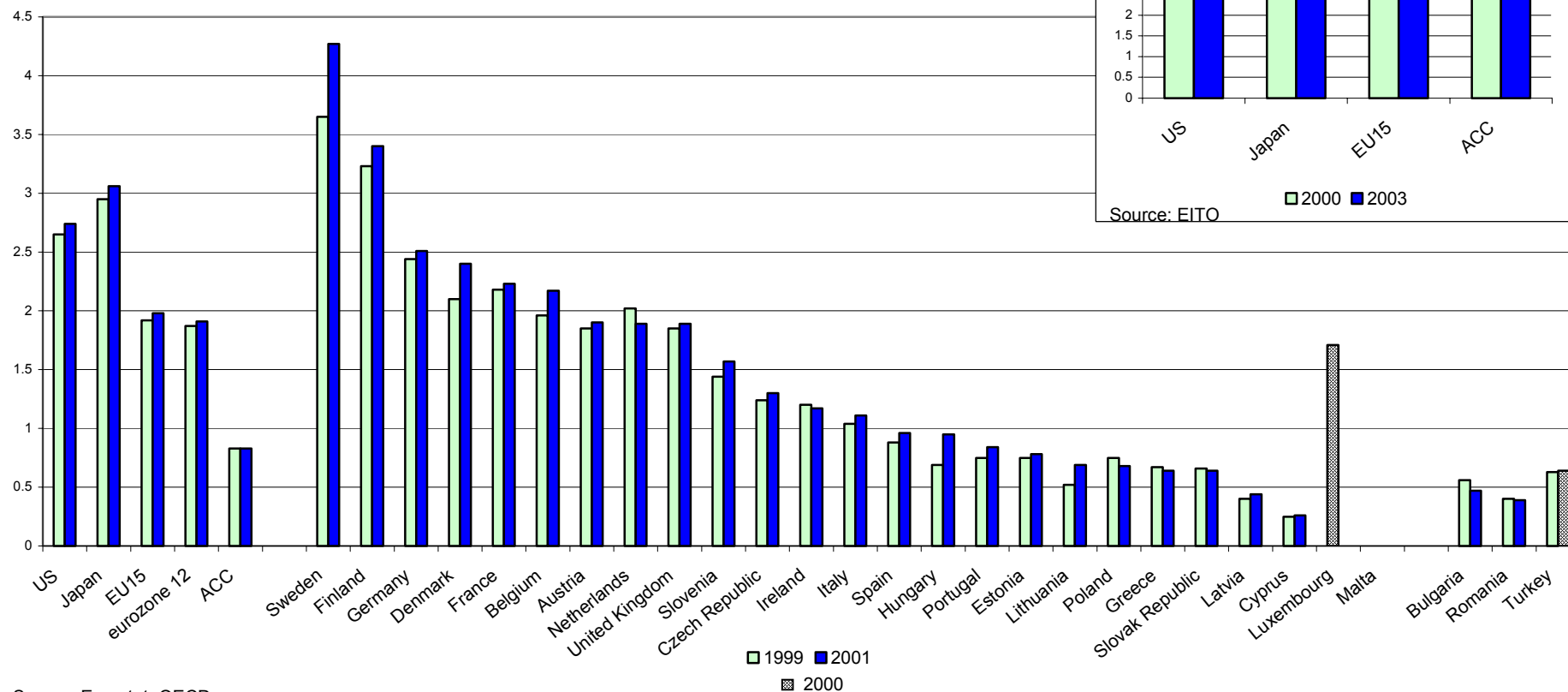
Indicator 4.3 Employment rate of older workers – males

Employed men aged 55-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 5 GERD (Gross domestic expenditure on R&D)
 As a percentage of GDP

Source: Eurostat, OECD

Notes:

US: excludes most or all capital expenditure.

EU15, Eurozone12, ACC (without Malta): OECD estimate

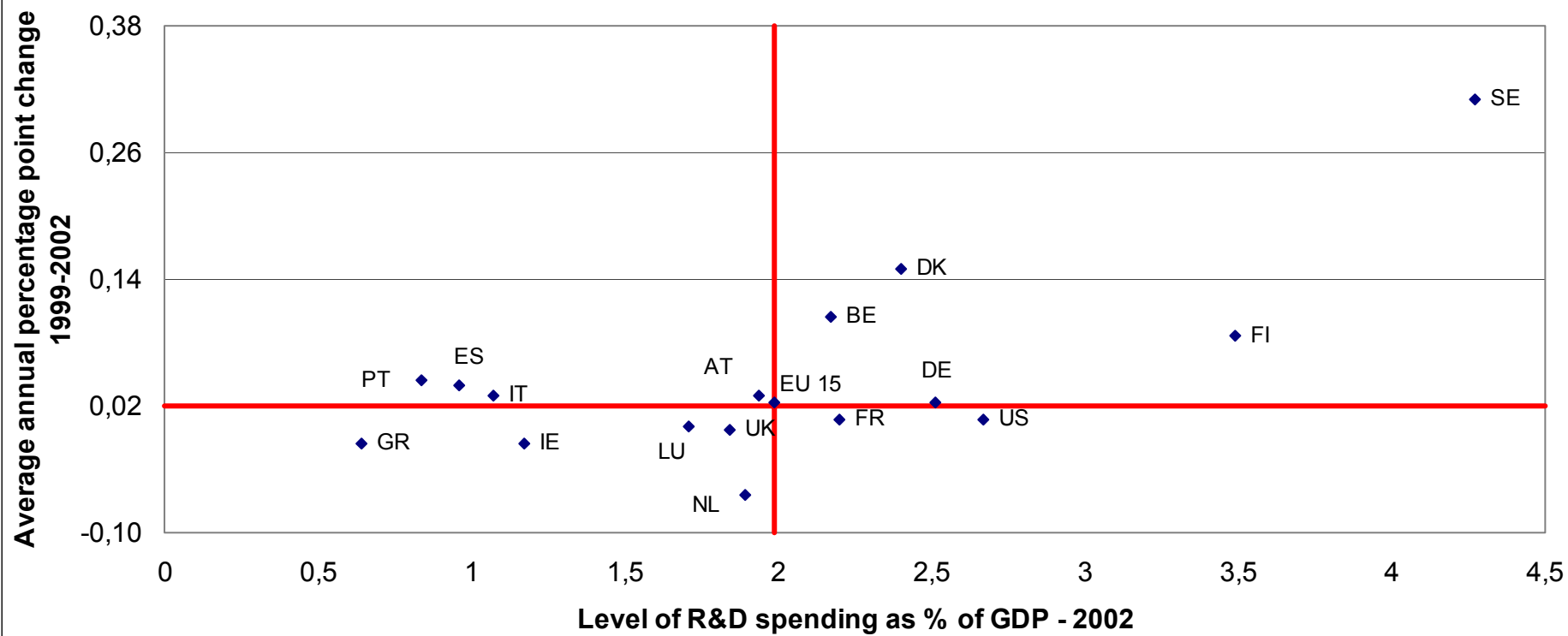
Austria: provisional estimate for 2001, 1999; Belgium, Greece: estimate for 2001, 1999

France: provisional for 2001; Portugal: estimate for 2001

Ireland: estimate for 1999

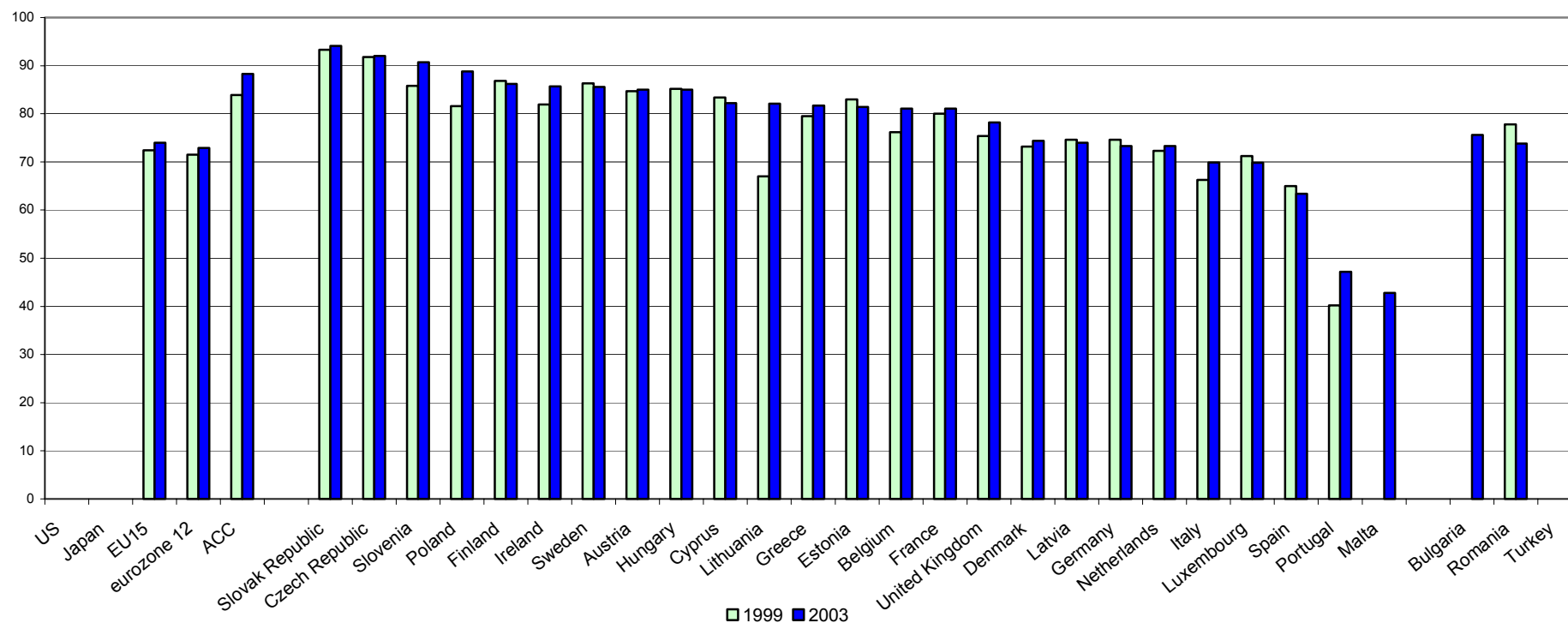
2002 available for US (OECD estimate): 2.67; EU-15 (OECD estimate): 1.99; Austria (provisional estimate): 1.94; Finland (forecast): 3.49; France (estimate): 2.2; Germany (estimate): 2.51; UK (forecast): 1.84; Slovak Republic 0.59

Evolution of R&D spending 1999-2002

Source: Eurostat structural indicators

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.1 Youth education attainment level - total
 Percentage of the population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

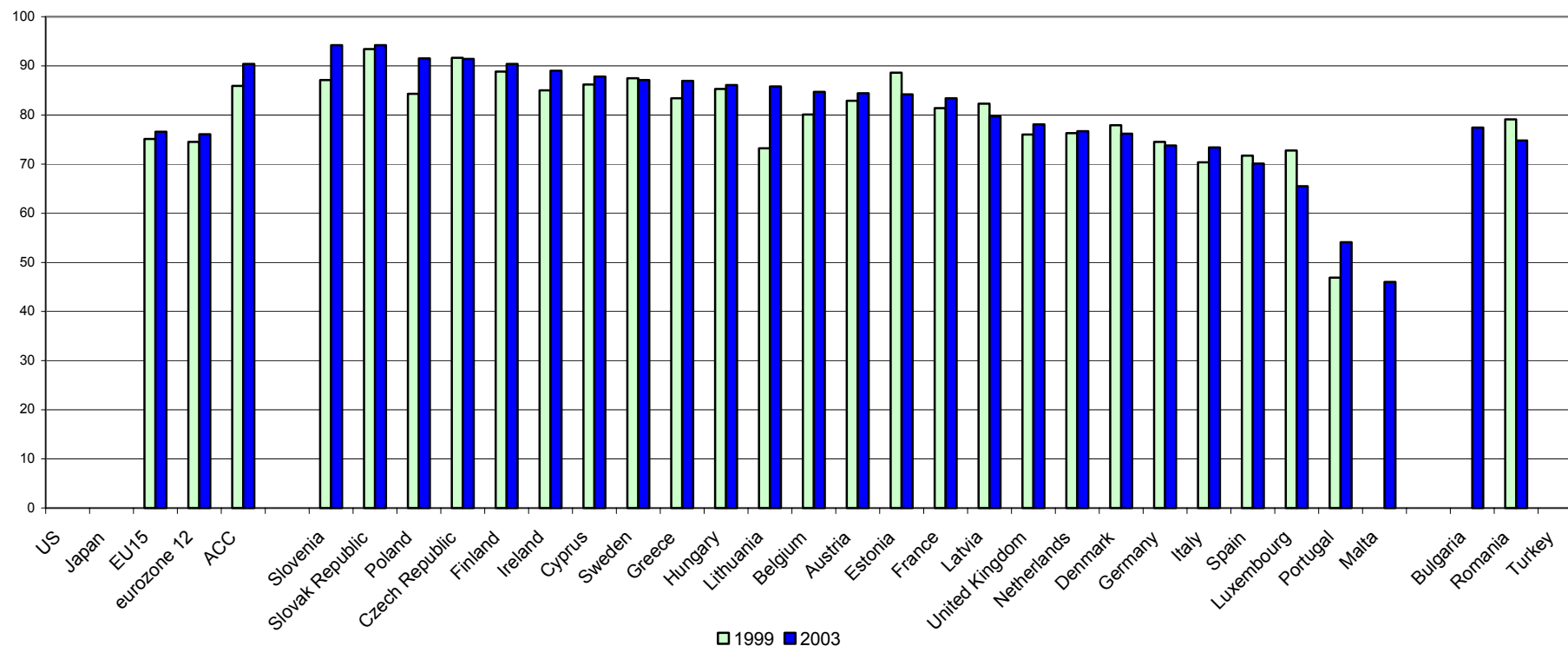
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.2 Youth education attainment level - females
 Percentage of the female population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

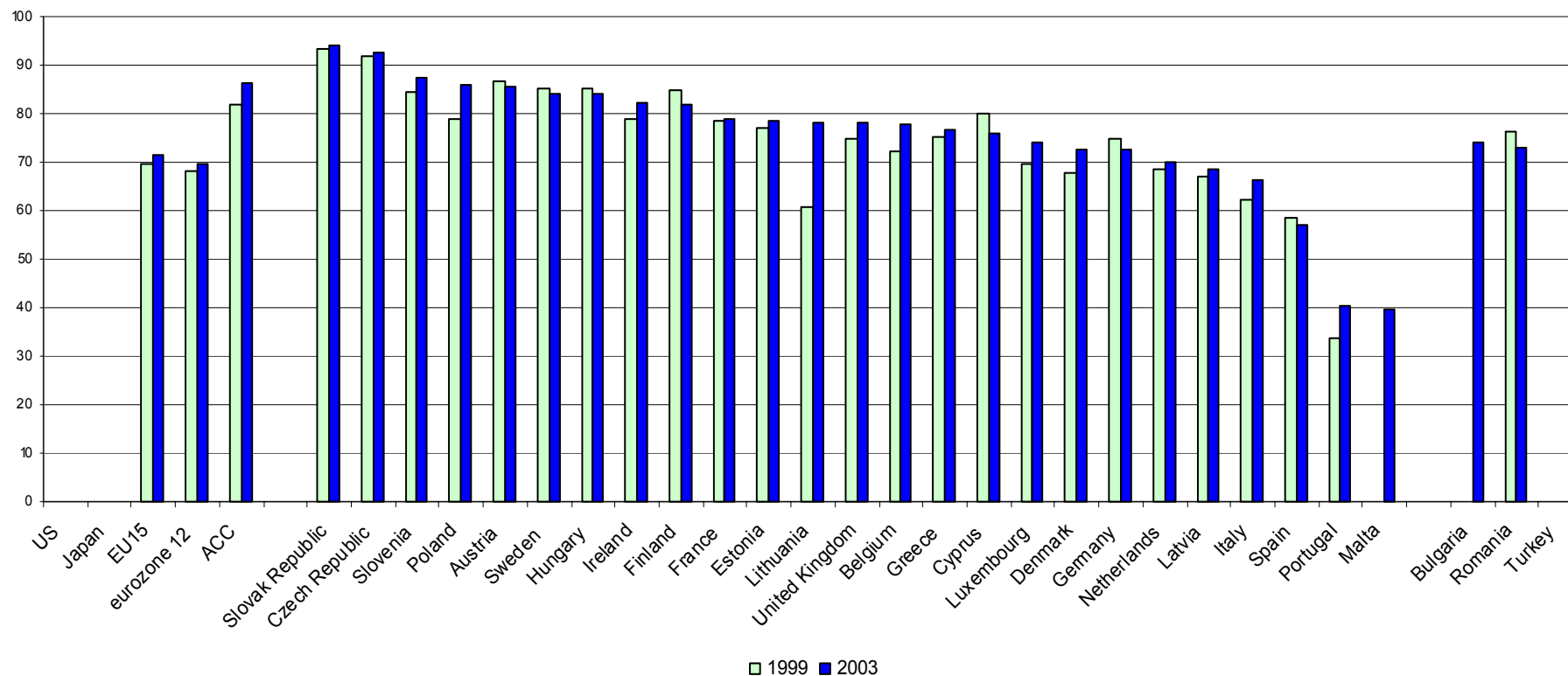
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.3 Youth education attainment level - males
 Percentage of the male population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

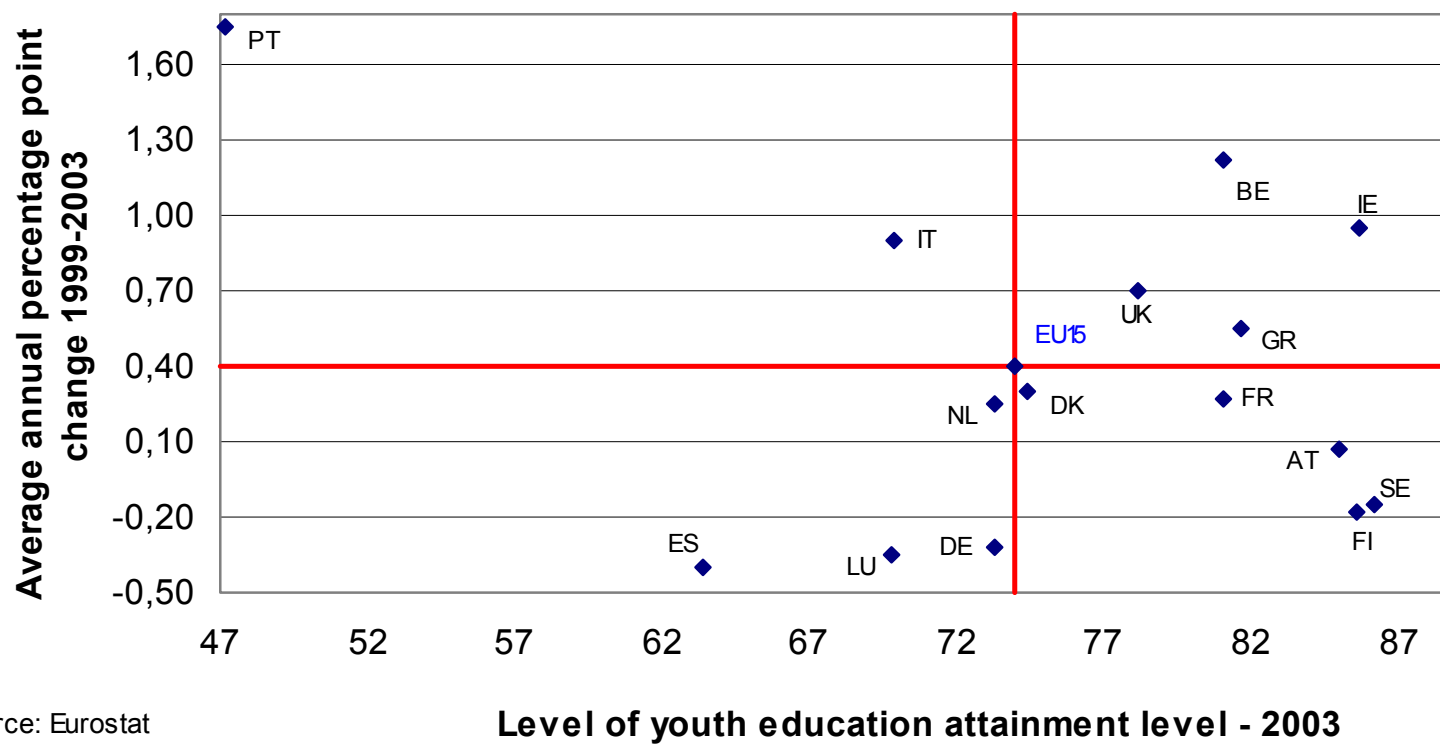
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

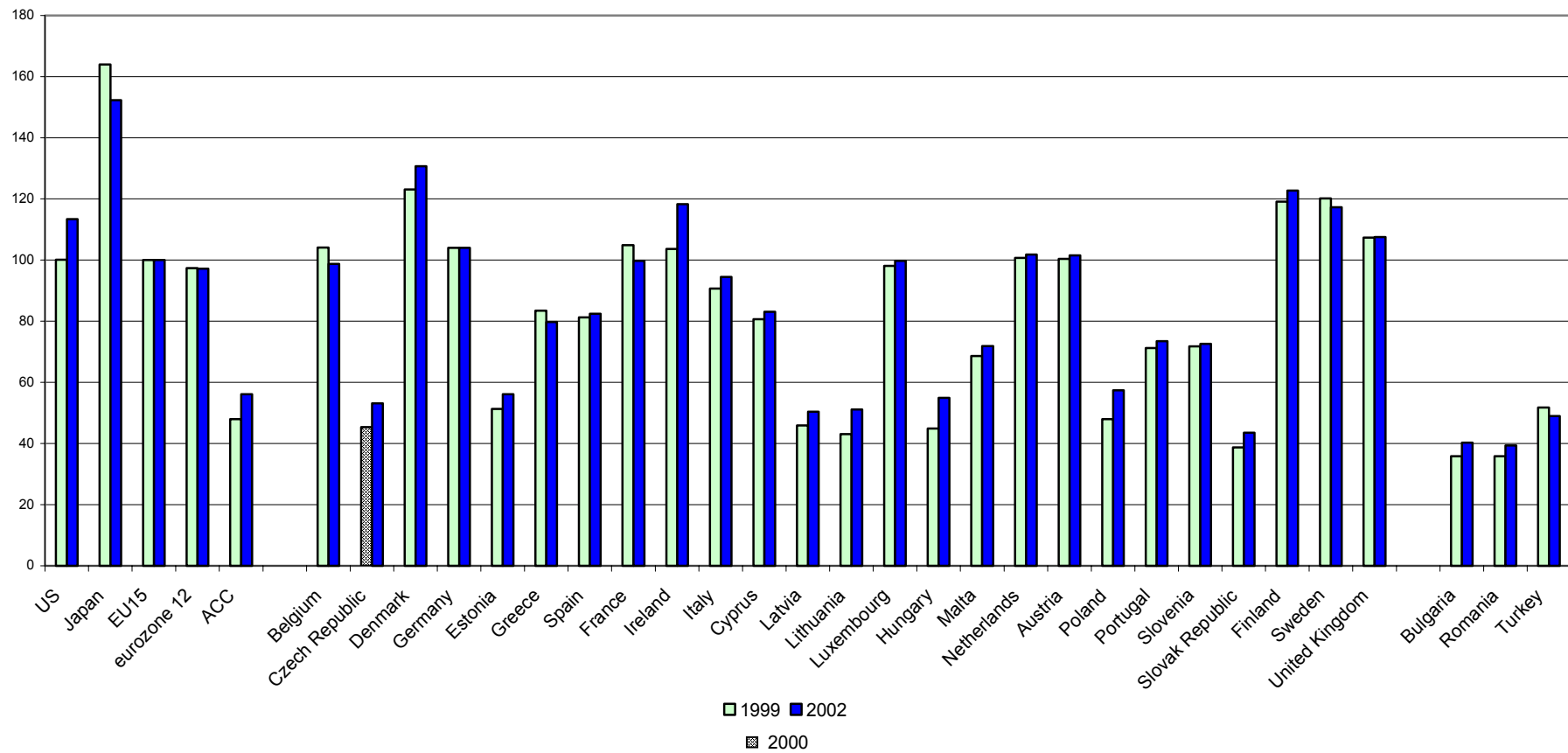
Evolution of youth education attainment level 1999-2003

ECONOMIC REFORM

Indicator 7 Comparative price levels

Comparative price levels of final consumption by private households including indirect taxes (EU-15=100)

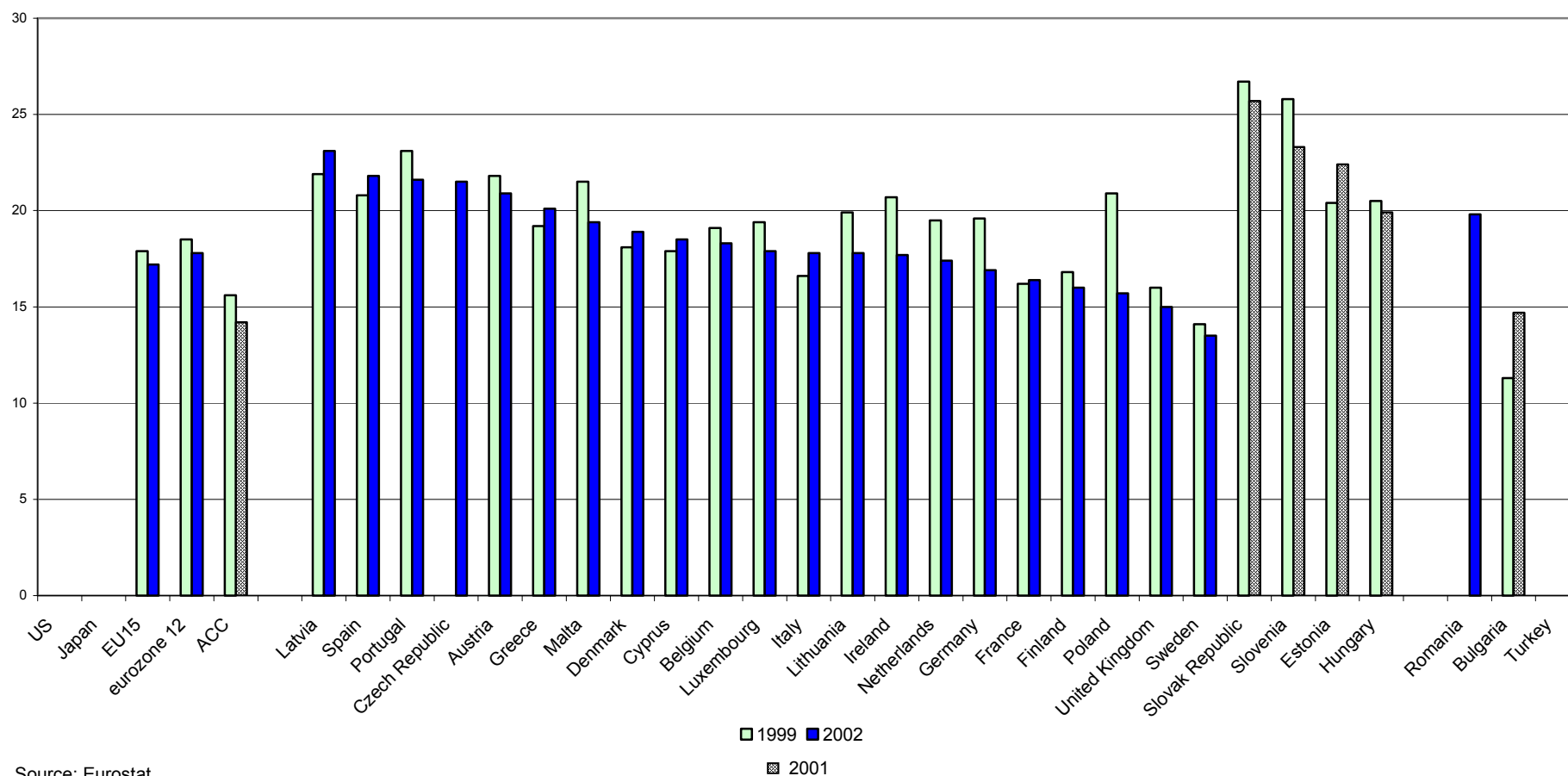

Source: Eurostat, OECD

Notes:

2002: provisional

ECONOMIC REFORM
Indicator 8 Business investment
Gross fixed capital formation by the private sector as a percentage of GDP

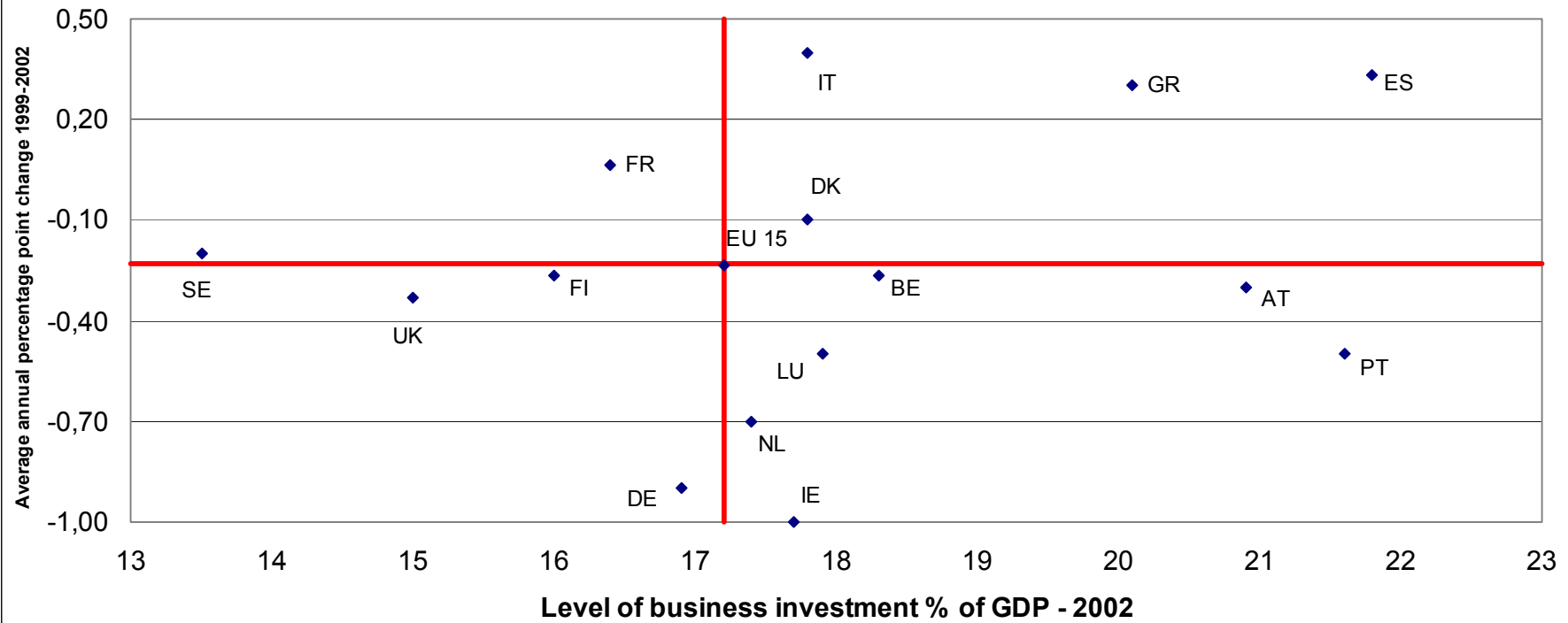

Source: Eurostat

Notes:

ACC: Eurostat estimate for 1999

Evolution of business investment 1999-2002

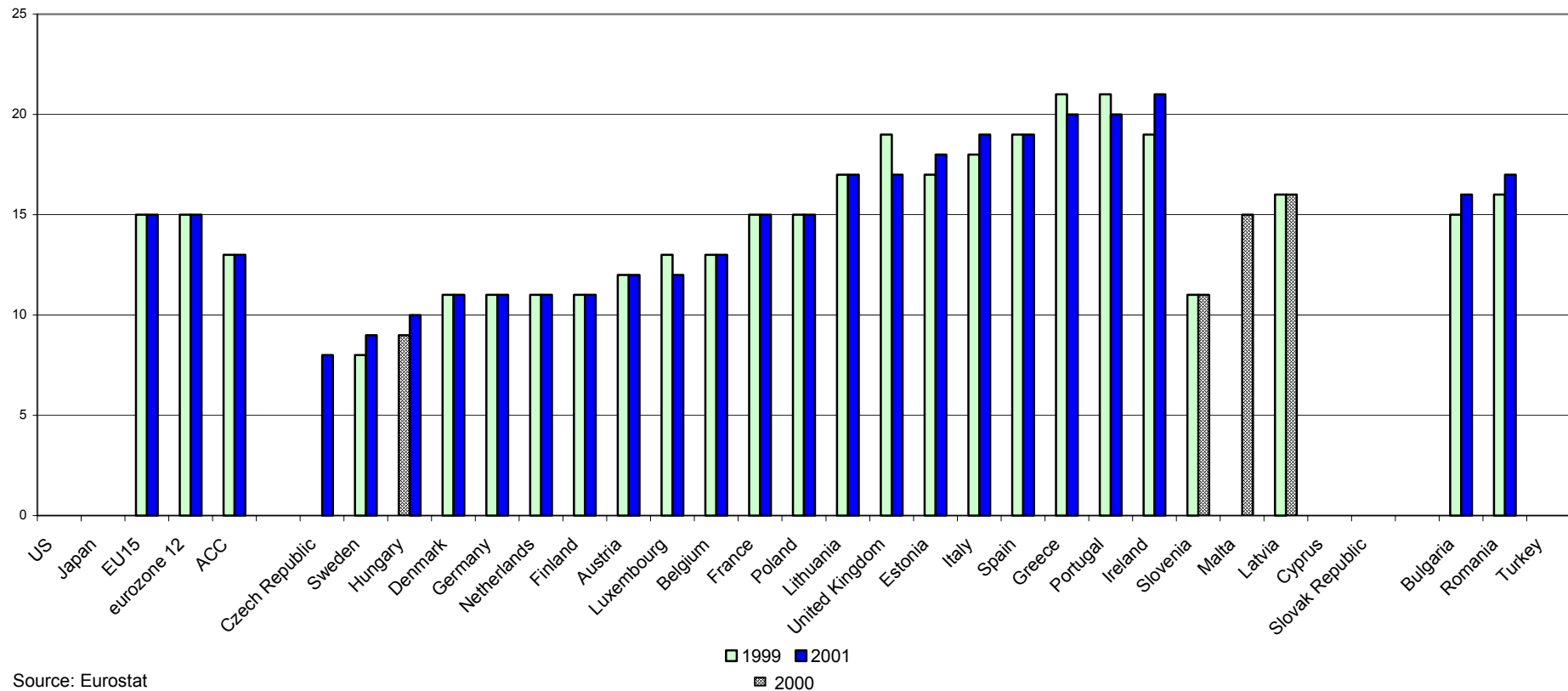

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION

Indicator 9.1 At-risk-of-poverty rate after social transfers – total

The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 16

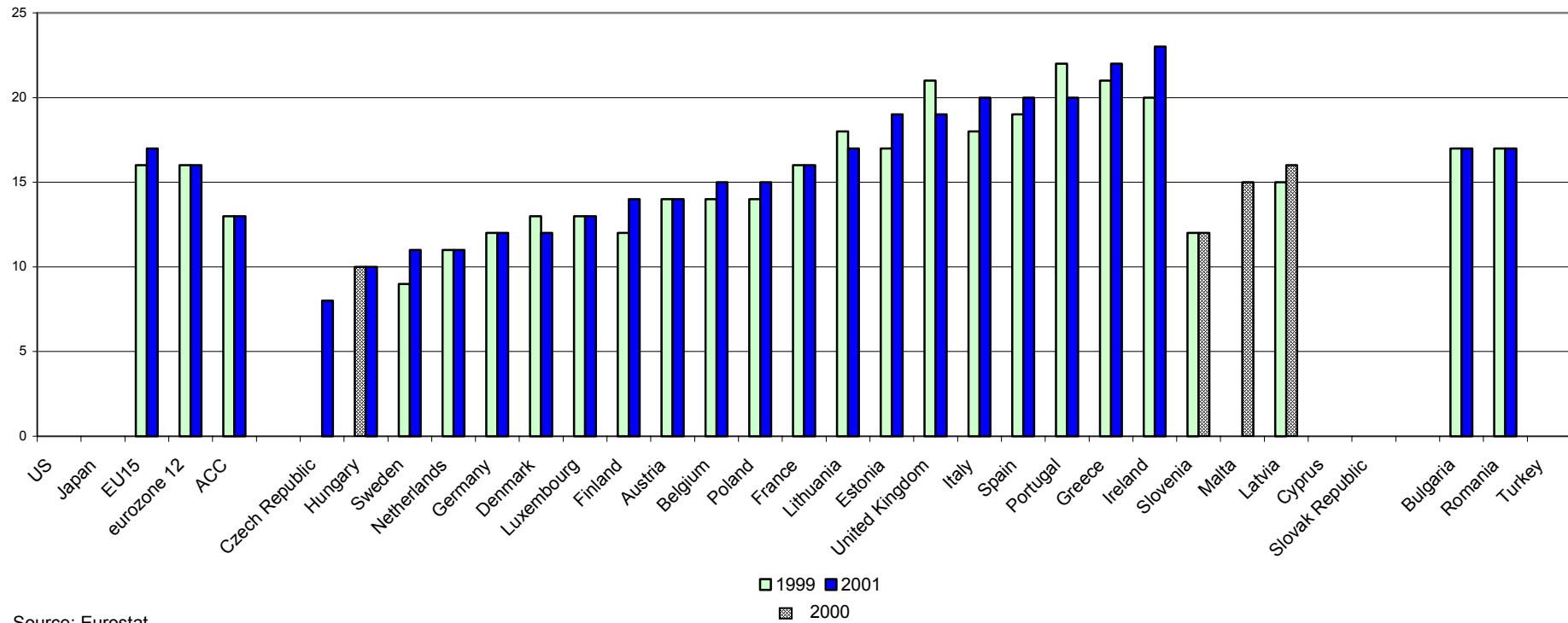
Slovak Republic: figure for 1996: 11, figure for 2003: 5

Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION

Indicator 9.2 At-risk-of-poverty rate after social transfers – females

The share of women with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 18

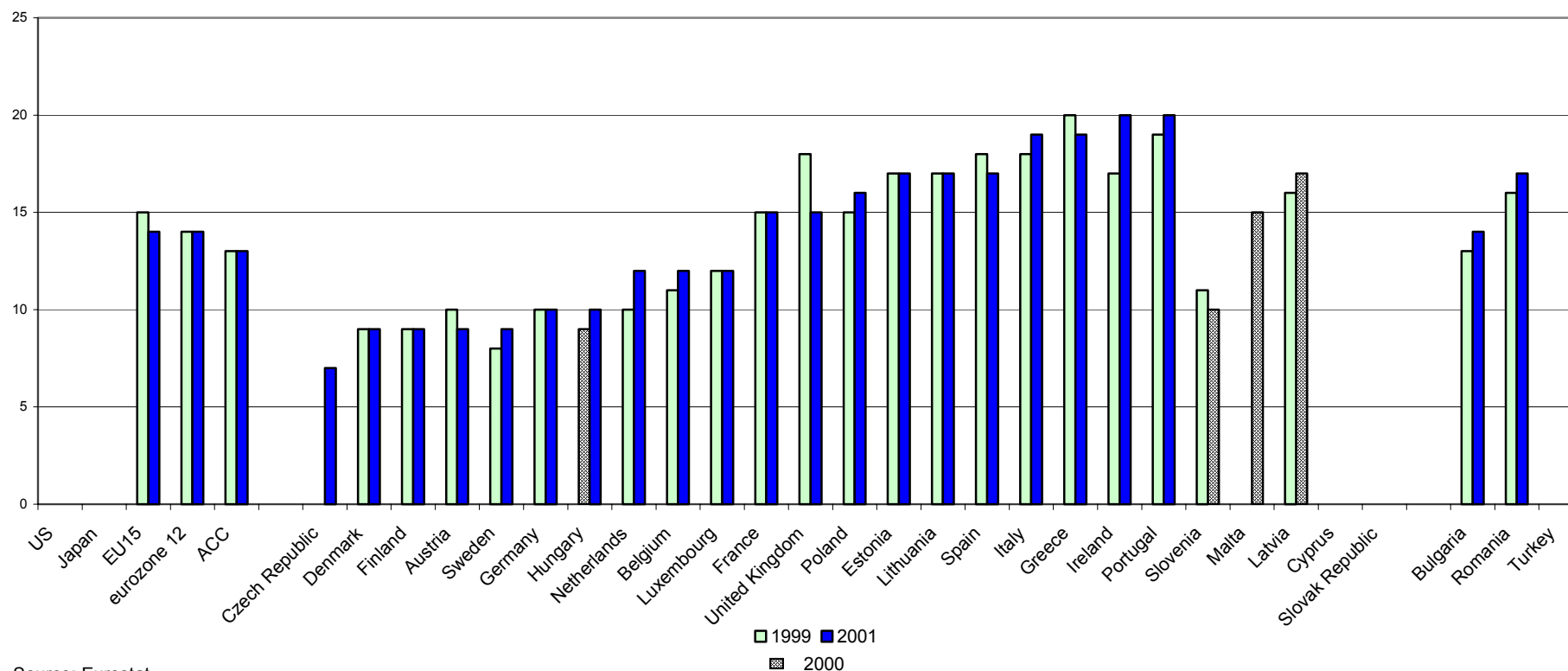
Slovak Republik: figure for 1996: 16, figure for 2003: 12

Turkey: figure for 1994: 24, figure for 2002: 26

SOCIAL COHESION

Indicator 9.3 At-risk-of-poverty rate after social transfers – males

The share of men with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

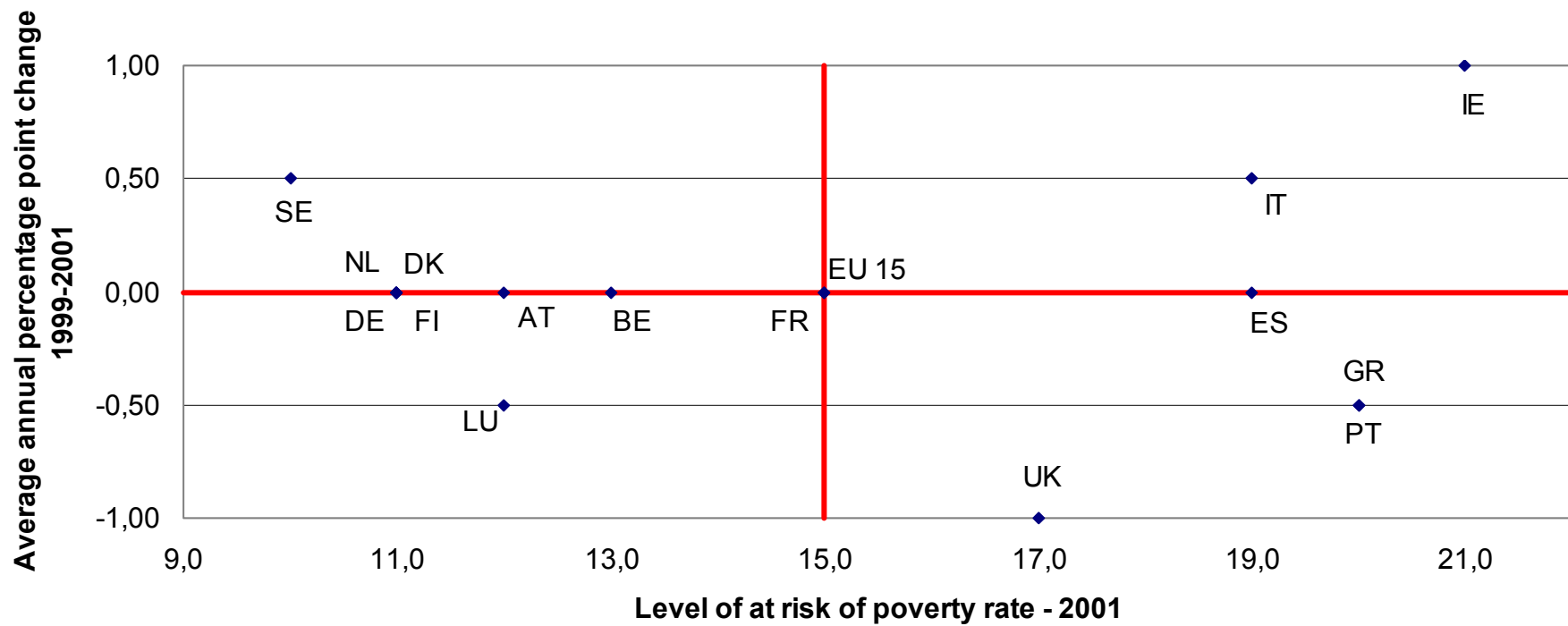
EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 15

Slovak Republik figure for 1996: 10, figure for 2003: 3

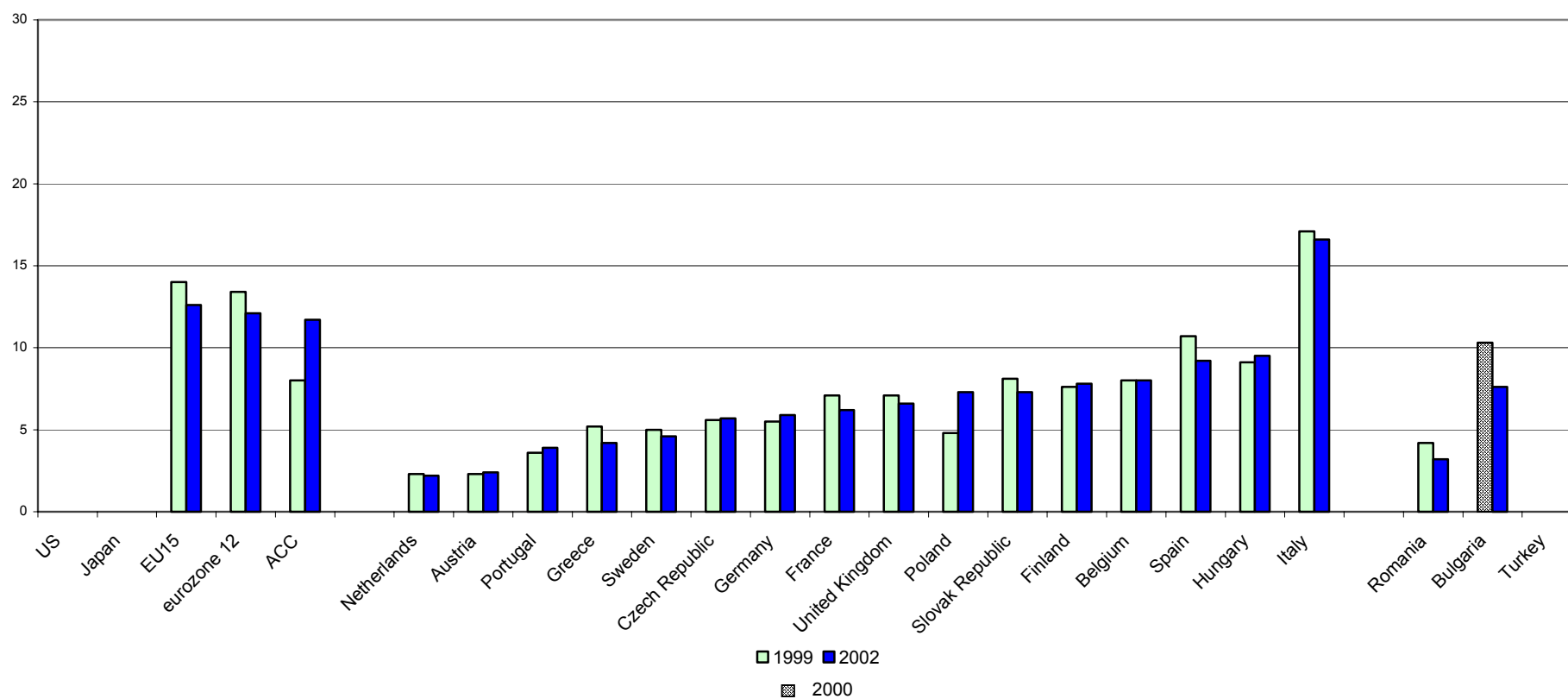
Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

Evolution of the at risk of poverty rate 1999-2001

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION
Indicator 10.1 Dispersion of regional employment rates - total
Coefficient of variation of employment rates across regions (NUTS 2 level) within countries

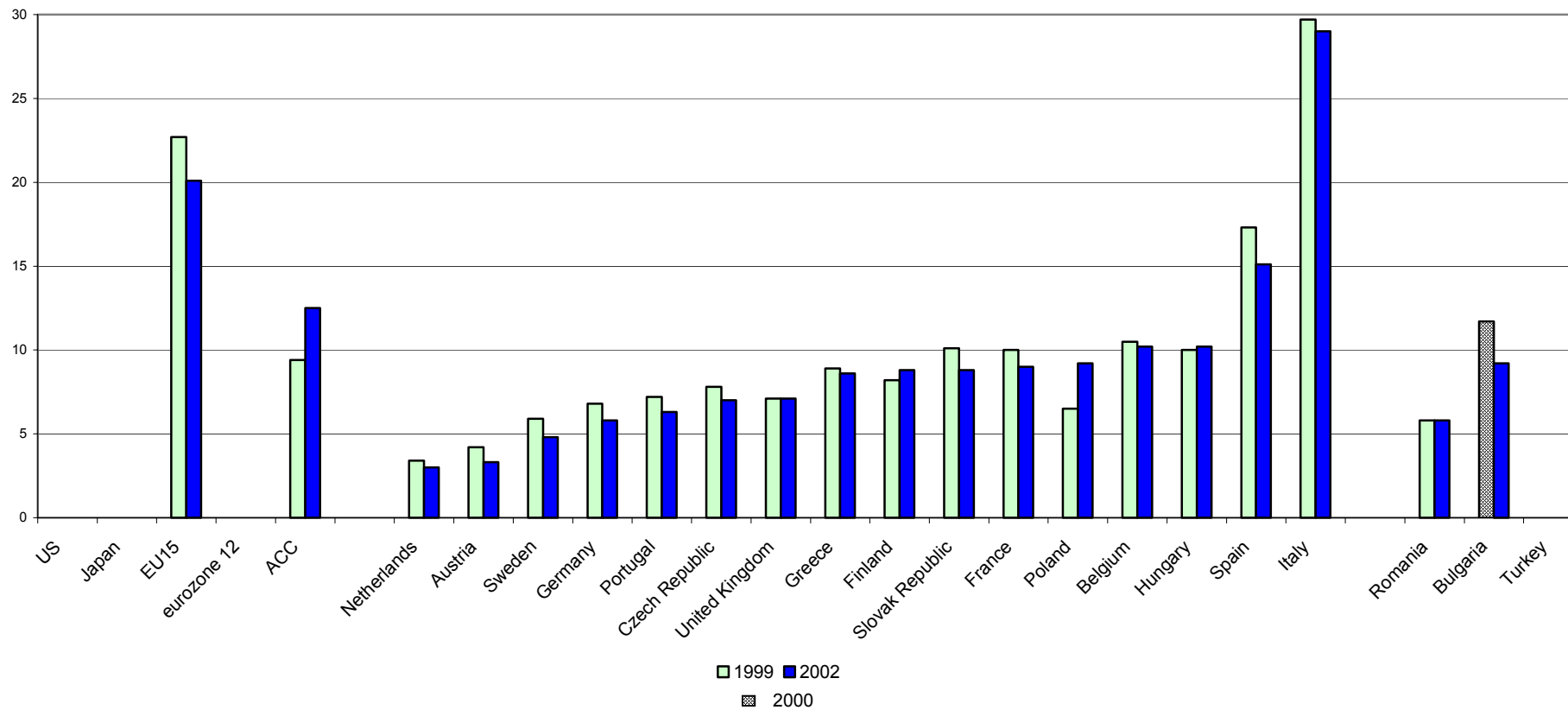

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.2 Dispersion of regional employment rates - females
Coefficient of variation of employment rates of women across regions (NUTS 2 level) within countries

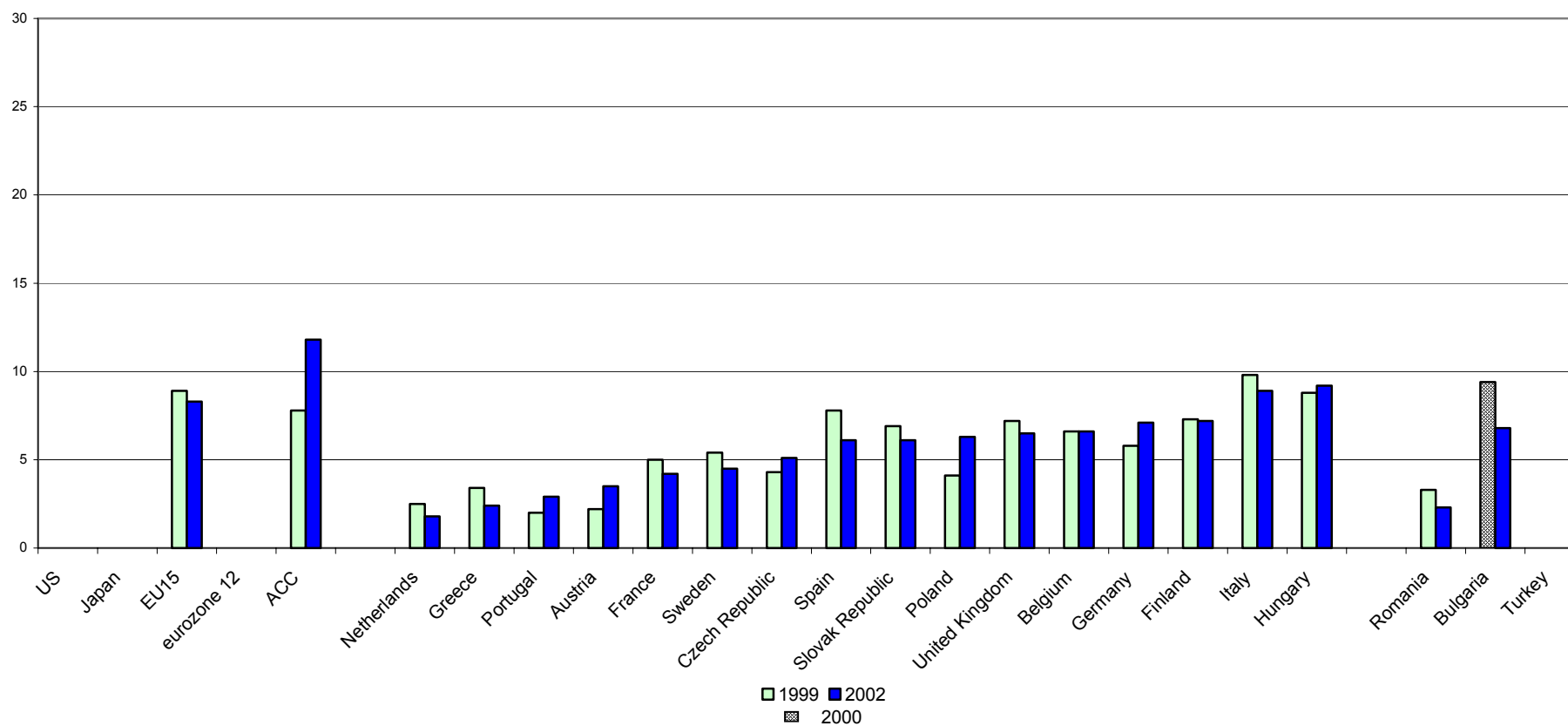

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.3 Dispersion of regional employment rates - males
Coefficient of variation of employment rates of men across regions (NUTS 2 level) within countries

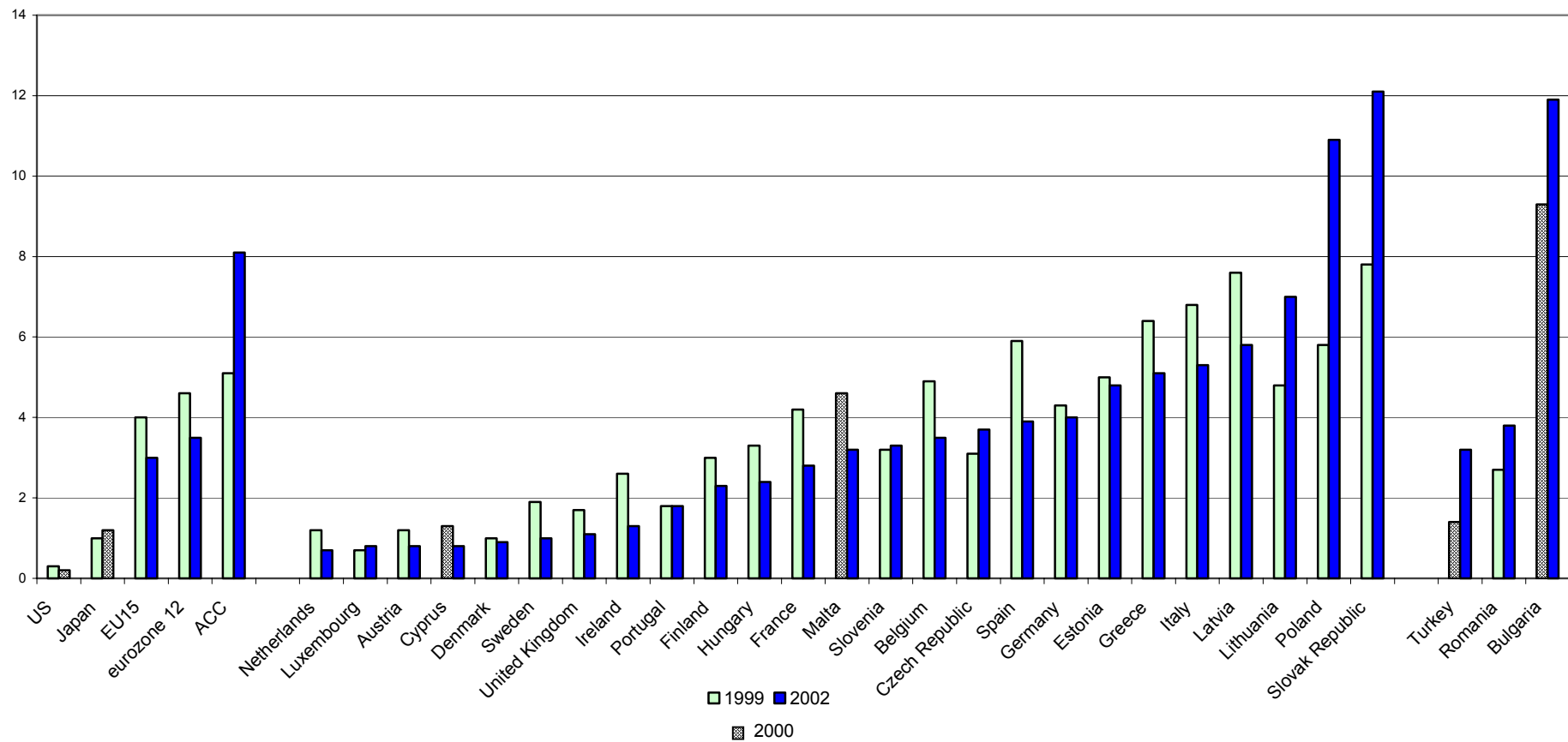

Source: Eurostat

Notes:

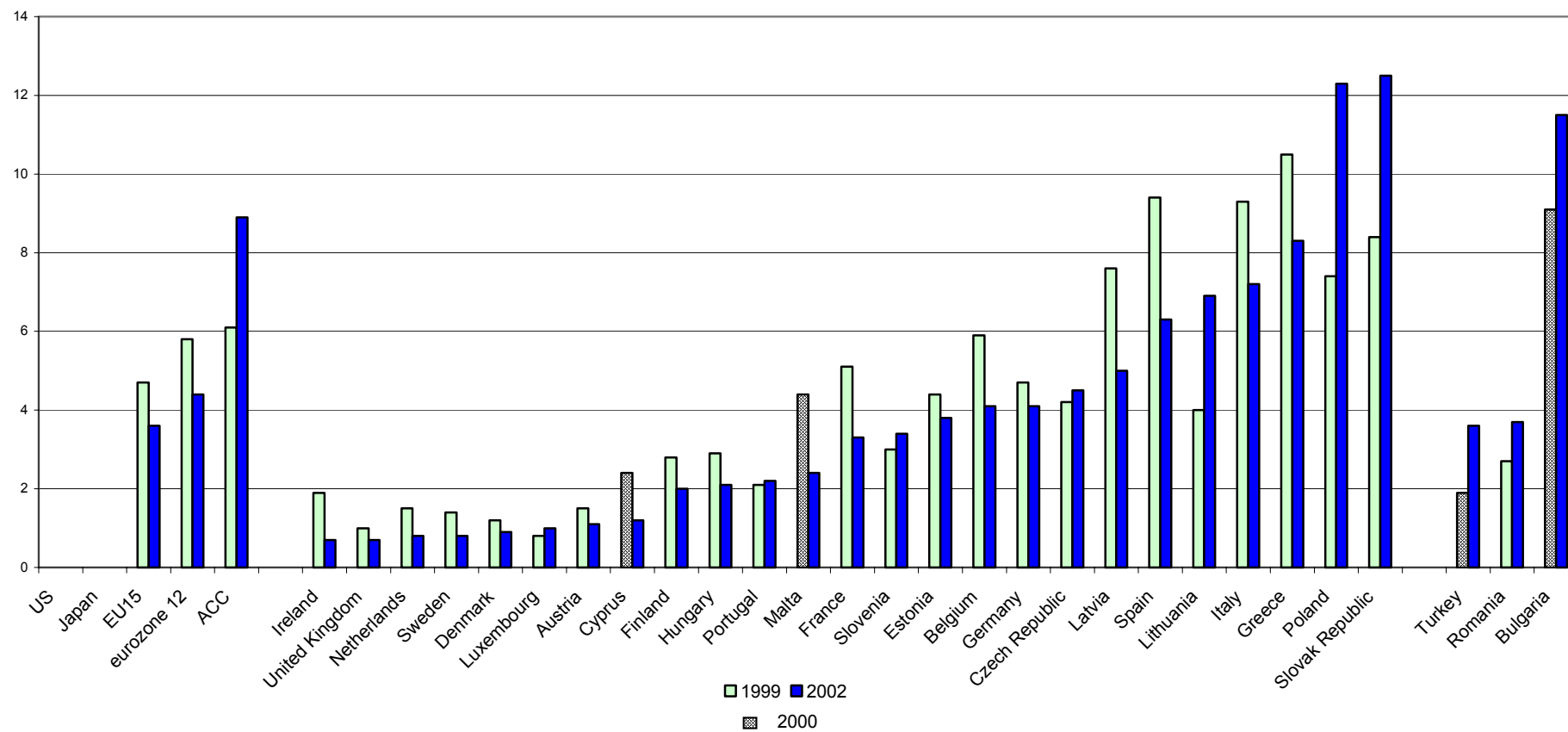
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 11.1 Total long-term unemployment rate
 Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

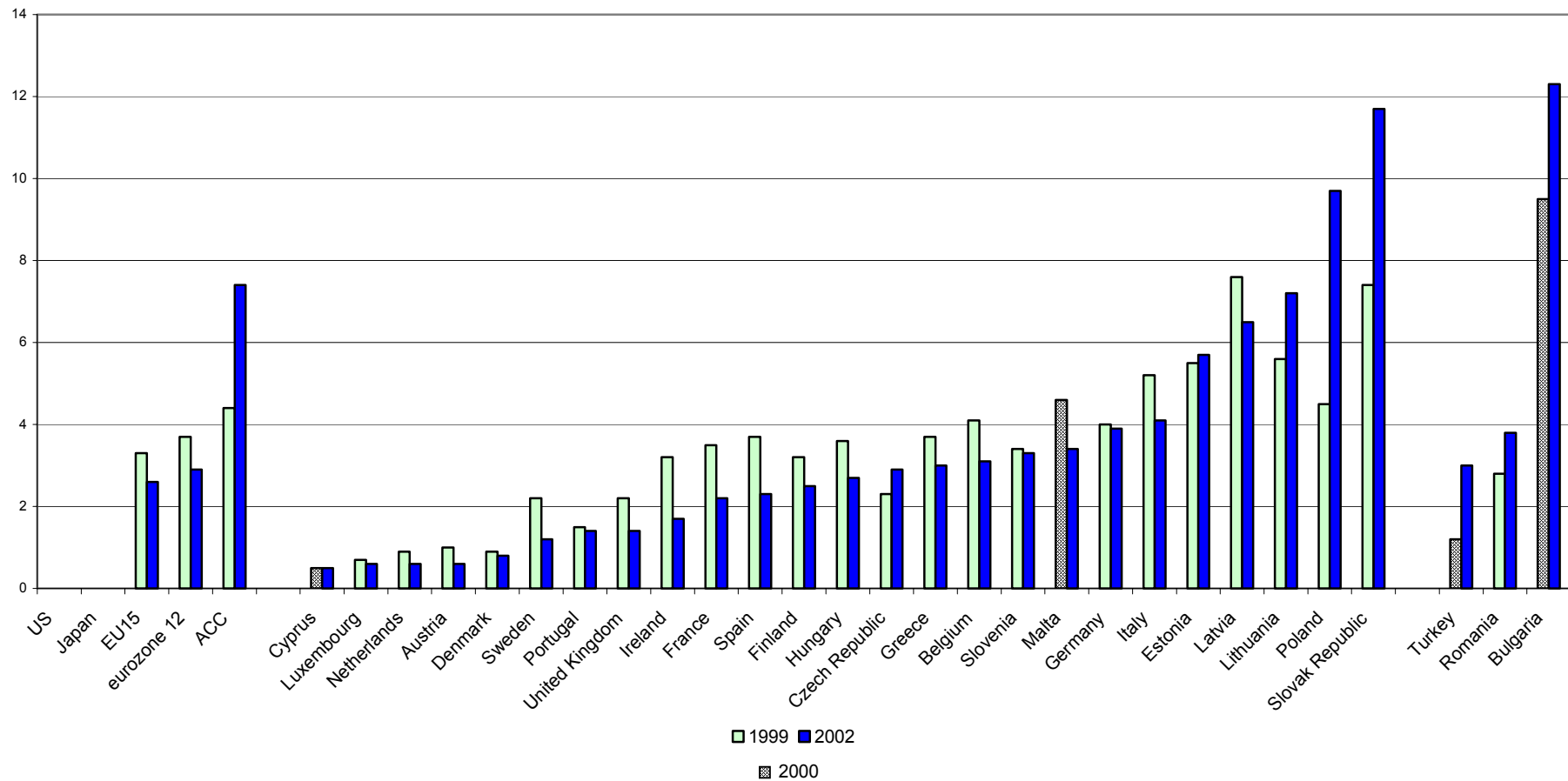
Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.2 Long-term unemployment rate - females
 Long-term unemployed women (12 months and more) as a percentage of the female active population

Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.3 Long-term unemployment rate - males
 Long-term unemployed men (12 months and more) as a percentage of the male active population

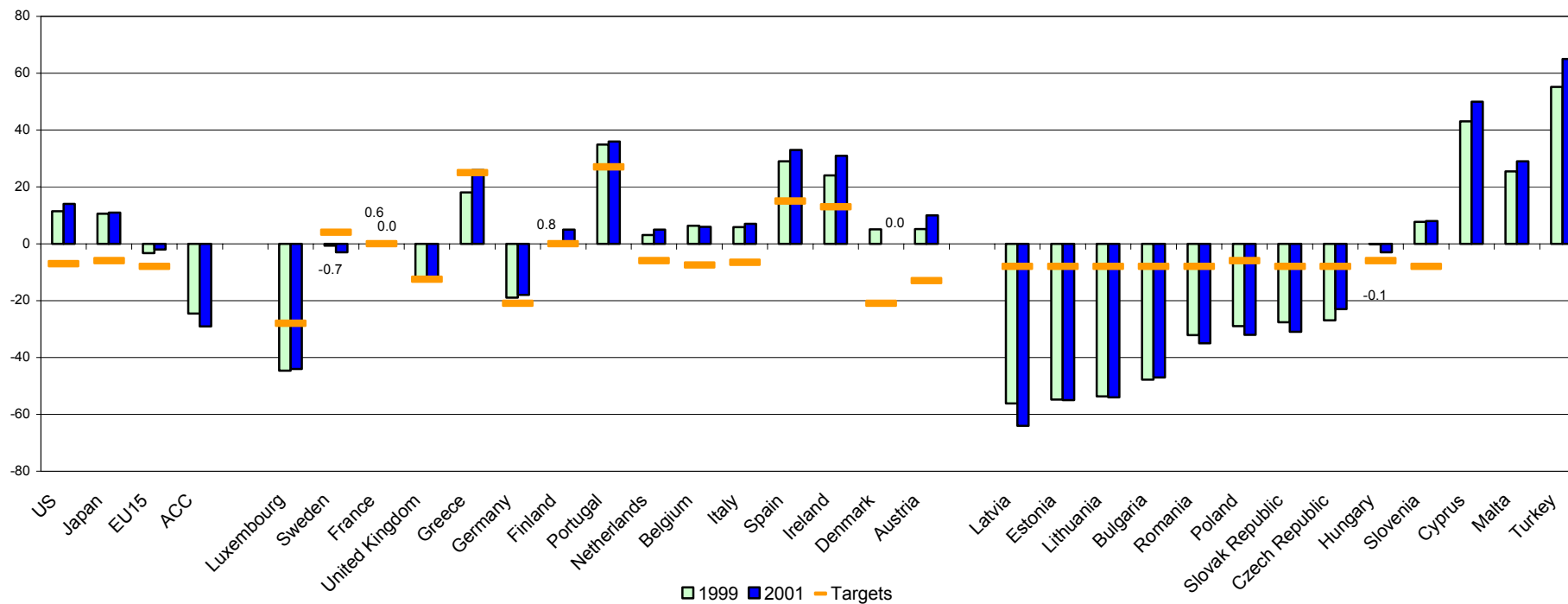

Source: Eurostat

ENVIRONMENT

Indicator 12 Total greenhouse gas emissions

Percentage change since base year and targets according to Kyoto Protocol/EU Council Decision for 2008-2012 (in CO2 equivalents). Indexed on actual base year=100

Sources: European Environment Agency, European Topic Centre on Air and Climate Change

Notes:

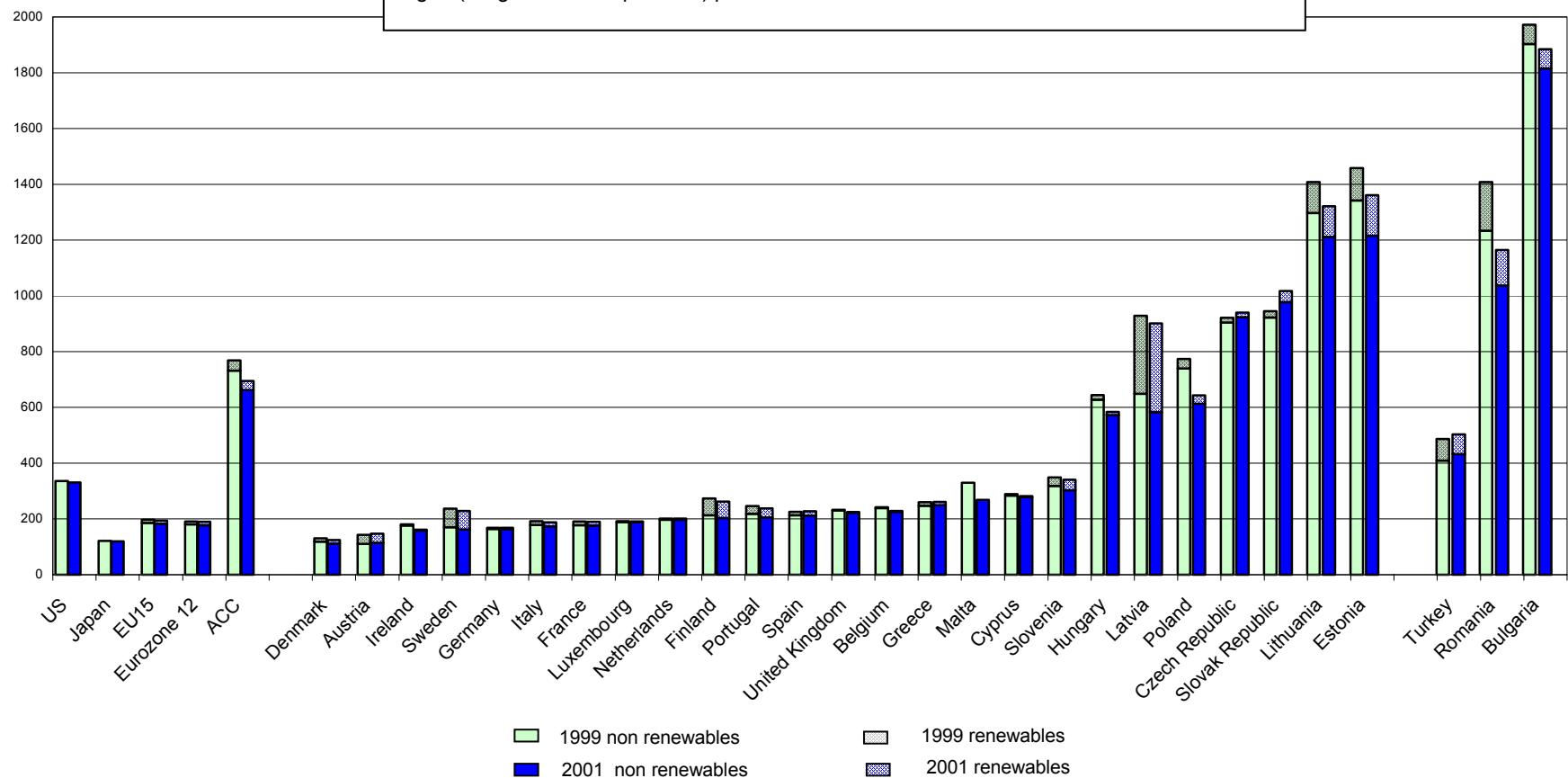
Countries are sorted according to the distance to their targets. For Member States targets are established under the EU Burden Sharing Agreement (Council Decision 2002/358/EC).

Total GHG emissions comprise the Kyoto basket of 6 greenhouse gases; CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs and SF₆.

Data exclude emissions and removals due to land use change and forestry (LUCF).

ENVIRONMENT

Indicator 13 Energy intensity of the economy
 Gross inland consumption of energy divided by GDP (at constant prices, 1995=100)
 – kgoe (kilogram of oil equivalent) per 1000 Euro

Source: Eurostat

Notes:

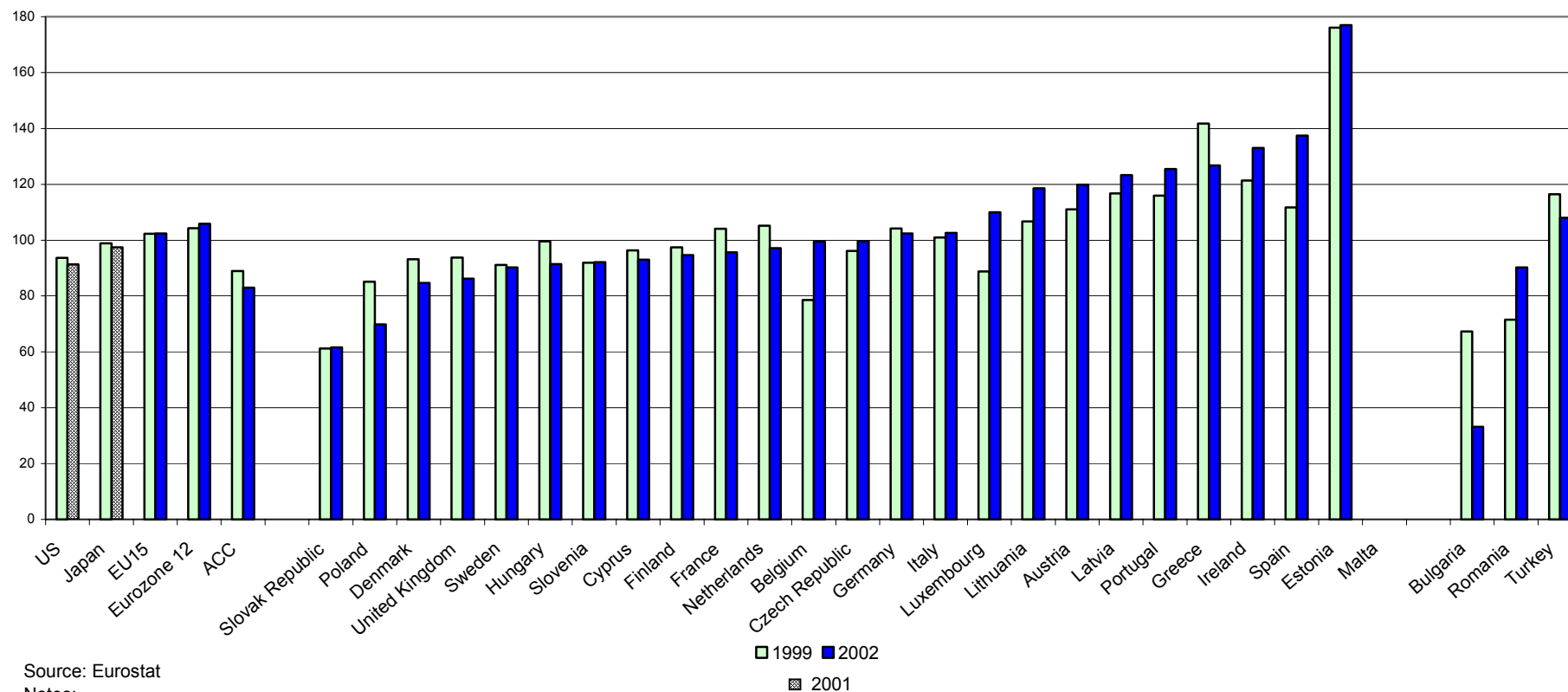
EU15, Eurozone 12, Germany, Italy, Netherlands, Spain: provisional for 2001

ACC : provisional for 1999

ENVIRONMENT

Indicator 14 Transport - Volume of freight transport relative to GDP

Index of inland freight transport volume relative to GDP, measured in tonne-km / GDP (in constant 1995 Euro), 1995=100

Source: Eurostat

Notes:

Includes road, rail and inland waterways.

Greece, Sweden, Cyprus, Slovenia, Bulgaria: estimate for 1999

Belgium, Greece, Italy, Luxembourg, Portugal, UK, Poland : estimate for 2002

Graph 15: Relative performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Levels		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita in PPS (EU 15 = 100)	2003	110,9	106,5	99,3	112,6	87,3	101	103,5	73,5	121,9	98,4	186,5	109,4	69,2	104,4	108,7	100	138,5
Labour productivity (EU 15 = 100)	2003	97,9	118,5	95,7	98,3	95,7	100,1	113,6	91,8	120,4	106	129,7	95,6	63,8	96,1	97	100	120
Employment rate (%)	2002	69,3	59,9	65,3	75,9	58,4	68,1	63	56,7	65,3	55,5	63,7	74,4	68,2	73,6	71,7	64,3	71,9
Employment rate of older workers (%)	2002	30	26,6	38,6	57,9	39,7	47,8	34,8	39,7	48,1	28,9	28,3	42,3	50,9	68	53,5	40,1	59,5
Educational attainment (20-24) (%)	2003	85	81,1	73,3	74,4	63,4	86,2	81,1	81,7	85,7	69,9	69,8	73,3	47,2	85,6	78,2	74	:
Research and development expenditure (% of GDP)	2002	1,9	2,2	2,5	2,4	1,0	3,5	2,2	0,6	1,2	1,1	1,7	1,9	0,8	4,3	1,8	2,0	2,7
Business investment (% GDP)	2002	20,9	18,3	16,9	17,8	21,8	16	16,4	20,1	17,7	17,8	17,9	17,4	21,6	13,5	15	17,2	:
Comparative price levels (EU 15 =100) ¹	2002	102	99	104	131	82	123	100	80	118	95	100	102	74	117	107	100	113
At-risk-of-poverty rate (%)	2001	12,0	13,0	11,0	11,0	19,0	11,0	15,0	20,0	21,0	19,0	12,0	11,0	20,0	10,0	17,0	15,0	:
Long-term unemployment (%)	2002	0,8	3,5	4	0,9	3,9	2,3	2,8	5,1	1,3	5,3	0,8	0,7	1,8	1	1,1	3	0,3
Dispersion of regional employment rates	2002	2,4	8	5,9	n.r	9,2	7,8	6,2	4,2	n.r	16,6	n.r	2,2	3,9	4,6	6,6	12,6	:
Greenhouse gases emissions (Index base year=100) ²	2001	110	106	82	100	133	105	100	126	131	107	56	105	136	97	88	98	114
Energy intensity of the economy	2001	146	228	168	125	227	263	189	261	161	188	191	201	238	229	225	194,2	330,1
Volume of transport	2002	120	100	102	85	137	95	96	127	133	103	110	97	126	90	86	102,4	91,3

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r.: not relevant.

Graph 16: Relative improvement in the performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Evolution		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,4	1,1	0,8	1,2	2,1	2,3	1,3	3,9	4,8	1,2	2,1	0,3	0,6	1,8	2,5	1,4	1,2
Labour productivity	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,2	0,6	0,8	1,6	0,6	1,4	0,4	3,9	3,5	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	1,0	1,7	0,7	1,8
Employment rate	Average annual percentage point change 1999-2002	0,2	0,2	0,0	0,0	1,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,9	0,7	0,9	0,2	0,6	0,2	0,6	-0,7
Employment rate of older workers	Average annual percentage point change 1999-2002	0,1	0,7	0,3	1,1	1,6	2,9	2,0	0,2	1,5	0,4	0,6	2,0	0,2	1,4	1,3	1,0	0,6
Educational attainment (20-24)	Average annual percentage point change 1999-2003	0,1	1,2	-0,3	0,3	-0,4	-0,1	0,3	0,6	0,9	0,9	-0,4	0,3	1,8	-0,2	0,7	0,4	:
Research and development expenditure	Average annual percentage point change 1999-2002	0,03	0,11	0,02	0,15	0,04	0,09	0,01	-0,02	-0,02	0,03	0,00	-0,07	0,05	0,31	0,00	0,02	0,01
Business investment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,30	-0,27	-0,90	-0,10	0,33	-0,27	0,07	0,30	-1,00	0,40	-0,50	-0,70	-0,50	-0,20	-0,33	-0,23	:
Comparative price levels ¹	Average annual percentage point change 1999-2002	0,4	-1,8	0,0	2,5	0,4	1,2	-1,7	-1,2	4,9	1,3	0,5	0,4	0,8	-0,9	0,0	0,0	4,4
At-risk-of-poverty rate	Average annual percentage point change 1999-2001	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,0	0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,5	-1,0	0,0	:
Long-term unemployment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,1	-0,5	-0,1	0,0	-0,7	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5	0,0	-0,2	0,0	-0,3	-0,2	-0,3	0,0
Dispersion of regional employment rates	Average annual percentage point change 1999-2002	0,0	0,0	0,1	n.r	-0,5	0,1	-0,3	-0,3	n.r	-0,2	n.r	0,0	0,1	-0,1	-0,2	-0,5	:
Greenhouse gases emissions ²	Average annual percentage point change 1999-2001	2,4	-0,1	0,5	-2,6	2,0	2,1	-0,3	4,0	3,5	0,5	0,3	1,0	0,5	-1,2	0,5	0,6	1,3
Energy intensity of the economy	Average annual percentage point change 1999-2001	1,4	-7,8	-0,6	-3,6	0,2	-6,5	-1,3	-0,6	-10,2	-2,9	-0,9	-0,5	-4,7	-4,5	-4,8	-2,0	-4,1
Volume of transport	Average annual percentage point change 1999-2002	3,0	7,0	-0,6	-2,8	8,6	-0,9	-2,8	-5,0	3,9	0,6	7,1	-2,6	3,2	-0,3	-2,5	0,0	-0,8

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r: not relevant.

BILAGA 2

MEDLEMSSTATERNAS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL LISSABON-MÅLEN

* Följande tabeller innehåller en kortfattad beskrivning av utvalda medlemsstaters resultat – både positiva och negativa – i förhållande till målen i Lissabonstrategin. En uppgift om en medlemsstat tas upp om resultatet ligger bland de tre bästa eller de tre sämsta i EU, enligt kortlistan över 14 strukturindikatorer (se bilaga I). Övriga uppgifter bygger på de landsspecifika bedömningar som gjorts i rapporten om genomförande av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken (KOM(2004) 20), länderrapporterna (SEK(2004) 44), genomföranderapporten för den inre marknaden, främst resultattavlan (KOM(2004) 22), utbildningsrapporten 2010 (KOM(2003) 685) och översynen av miljöpolitiken (KOM(2003) 745).

	BELGIEN	DANMARK
Positivt	❖ Stadig minskning av statsskuldens andel av BNP (skuldkvot) och ett stort överskott (som dock minskar). ❖ Största ökningen av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Betydande ökning av FoU-utgifterna 2001 och ansträngningar för att nå målet på 3 %. ❖ Initiativ för att minska de administrativa bördorna och stimulera företagande.	❖ Reformen, inklusive sänkt skatt på arbete, för att öka tillgången på arbetskraft. ❖ Högsta sammanlagda sysselsättningsgrad i EU med 76 %, högsta sysselsättningsgrad för kvinnor i EU med över 71 %, näst högsta sysselsättningsgrad för äldre arbetstagare med 58 % (siffrorna gäller 2002). ❖ Lägsta sammanlagda införlivandeunderskottet, högsta införlivandegraden för Lissabon-direktiven (85 %) och inga direktiv som ännu inte införlivats efter två år. ❖ Näst högsta ökningen av de inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001.
Negativt	➤ Lägst sysselsättningsgrad i EU för personer i åldern 55–64 år (25 %). ➤ Största ökningen av införlivandeunderskott sedan maj 2003, vilket har lett till det största införlivandeunderskottet (54 direktiv). ➤ Liten effektiv konkurrens på energimarknaden. ➤ Lågt deltagande i utbildning.	➤ Högsta prisnivå i EU, med en betydande höjning mellan 2000 och 2002. ➤ En strategi på medellång sikt för de offentliga finanserna som äventyras av den offentliga konsumtionens omfattning. ➤ Dåliga resultat i förhållande till Kyoto-målen. ➤ Låg utbildningsnivå för unga.

	TYSKLAND	GREKLAND
Positivt	❖ Agenda 2010 – omfattande omstrukturering av det sociala trygghetssystemet med stor inverkan på arbets- och varumarknaderna. ❖ Märkbara framsteg när det gäller genomförandet av 2003 års rekommendationer för arbetsmarknaden och moderniseringen av den yrkesinriktade utbildningen. ❖ Reformen för bättre företagande. ❖ Tredje högsta inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001. ❖ Bland de bästa resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.	❖ Största ökningen i EU av arbetsproduktiviteten (1999–2003). ❖ Åtgärder för att öka incitamenten att arbeta och höja kompetensen hos de arbetslösa, och en kraftig höjning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Näst bäst på företagsinvesteringar (1999–2002) med initiativ för att öka IKT-användningen och utgifterna för FoU och innovation, och insatser för att förenkla företagande.
Negativt	➤ Alltför stort underskott under flera år, med upprepade avvikelser i utgifter jämfört med stabilitetspakten. ➤ Inga stora reformer av pensionssystemet. ➤ Mycket trög arbetsmarknad och hög arbetslöshet. ➤ Låg utbildningsnivå för unga. ➤ Näst största införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv (mer än dubbelt så mycket som målet på 1,5 %).	➤ Stor statsskuld som minskar långsamt trots de senaste årens höga nominella BNP-tillväxt. ➤ Näst lägsta sysselsättningsgrad för kvinnor i EU och näst högsta långtidsarbetslöshet. ➤ Senarelagd uppföljning av reformerna i socialförsäkrings- och pensionssystemen. ➤ Ännu ingen effektiv konkurrens i energisektorn. ➤ Hög införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv.

	SPANIEN	FRANKRIKE
Positivt	❖ Högsta sysselsättningstillväxten sedan 1999, största minskningen av långtidsarbetslösheten (1999–2002), och åtgärder vidtagna för att öka andelen sysselsatta kvinnor. ❖ Näst lägsta införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv (långt under målet på 1,5 %). ❖ Antagande av ”España.es 2004-2005” – ett åtgärdsprogram för att främja och utveckla informationssamhället och samtidigt öka medborgarnas och de små och medelstora företagens tillgång till Internet. ❖ Antagande av en aktiebolagslag, med förenklade bestämmelser för att starta små och medelstora företag.	❖ Genomförande av en omfattande pensionsreform. ❖ Betydande ökning av sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare (1999–2002) även om sysselsättningsgraden bland äldre arbetstagare fortfarande är en av de lägsta i EU. ❖ Kraftig minskning av de relativa prisnivåerna mellan 1999 och 2002. ❖ Mycket över EU-snittet när det gäller utbildningsnivå för ungdomar. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen.
Negativt	➤ Största arbetslösheten i EU med 11,3 % 2002, sysselsättningen för kvinnor mer än 10 procentenheter under EU-snittet 2002, och alltför stor användning av visstidsanställning vilket hämmar rörligheten. ➤ Inga nya reformer av pensionssystemet planeras i närtid. ➤ Minskning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ➤ Fortfarande för liten effektiv konkurrens inom detaljhandeln. ➤ Bland de sämsta resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.	➤ Alltför stort underskott under flera år, med upprepade avvikelser i utgifter jämfört med stabilitetspakten. De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är oviss. ➤ Arbetsmarknadsreformerna är förmodligen otillräckliga i dagens läge. ➤ Marknadsöppningen för gas och el är fortfarande liten. ➤ Största införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv med många överträdelser.

	IRLAND	ITALIEN
Positivt	❖ En genomsnittlig tillväxt på 5%. ❖ En hög och ökande arbetsproduktivitet – mycket över EU-snittet. ❖ Kraftig minskning av långtidsarbetslösheten (1999–2002). ❖ Markant ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Ökad konkurrens inom telekombranschen och kollektivtrafiken samt nya konkurrensregler för el- och gasmarknaden. ❖ Den största minskningen sedan maj 2003 av direktiv som inte införlivats (32 direktiv).	❖ Största ökningen av företagsinvesteringar (1999–2002). ❖ Pensionsreform på medellång sikt aviserades hösten 2003. ❖ Åtgärder vidtagna för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. ❖ Primär- och sekundärutbildningen har reformerats, och höjning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv, och bland de tre bästa när det gäller införlivande av Lissabon-direktiven.
Negativt	➤ Bland de sämsta resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ➤ Största ökningen av prisnivåerna mellan 1999 och 2002. ➤ De inhemska bruttoutgifterna för FoU under EU-snittet. ➤ Största minskningen av företagsinvesteringar (1999–2002).	➤ Lägsta sysselsättningsgraden i EU både totalt (55,5 %) och för kvinnor (42 %), och högsta långtidsarbetslösheten med 5,3 %. ➤ Stor minskning av arbetsproduktiviteten mellan 1999 och 2003. ➤ Budgeten är inte stadigvarande konsoliderad och de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är oviss. ➤ Långsam liberalisering av tjänstesektorn och energimarknaden. ➤ Stort antal överträdelser av inre marknadsreglerna och stort införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv.

	LUXEMBURG	NEDERLÄNDERNA
Positivt	❖ Högsta relativa arbetsproduktiviteten i EU – även om den minskar. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Bästa resultatet i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ❖ Största ökningen av företag som har tillgång till Internet 2002. ❖ Initiativ för att stimulera företagande.	❖ Stora ansträngningar under den senaste tidens kraftiga ekonomiska avmattning för att konsolidera de offentliga finanserna och göra dem stabila på lång sikt. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Åtgärder för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden, inklusive inrättande av ett innovationsråd. ❖ Ökade befogenheter till den nederländska konkurrensmyndigheten för att öka den effektiva konkurrensen. ❖ På god väg att uppfylla Kyoto-målen.
Negativt	➤ Tredje sämsta resultat i EU när det gäller ungdomars utbildningsnivå, med nedåtgående trend (1999–2003). ➤ Mycket låg sysselsättningsgrad för personer i åldern 55–64 år, och inga konkreta politiska åtgärder. ➤ Försenad reform av konkurrensreglerna. ➤ Stort införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv med största antalet direktiv som inte införlivats efter två år.	➤ Låg arbetsproduktivitet på senare år, delvis p.g.a. minskad konkurrenskraft, men också p.g.a. bristande konkurrens i några sektorer och minskad specialisering på högteknologisk tillverkning. ➤ Löneskillnaderna mellan könen i privata och offentliga sektorn ligger över EU-snittet. ➤ Minskning av de inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001. ➤ Nästa största ökningen av införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv sedan maj 2003.

	ÖSTERRIKE	PORTUGAL
Positivt	❖ En övergripande reform av det offentliga pensionssystemet har godkänts. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Utbildningsnivån för ungdomar mycket över EU-snittet med 85 % (1999–2003). ❖ Förenklade regler för små och medelstora företag samt för att starta företag. ❖ Betydande minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv.	❖ Genomförande av åtgärder för att öka IKT-användningen, FoU-utgifterna och innovation. ❖ Stor ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Betydande minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv och inga direktiv som ännu inte införlivats efter två år. ❖ Ekonomisk kompensation till små- och mikroföretag genom Qadros-programmet.
Negativt	➤ De inhemska bruttoutgifterna för FoU under EU-snittet. ➤ Sysselsättningsgraden för äldre mycket under EU-snittet. ➤ Fortsatt högt införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv. ➤ Dåligt resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ➤ Kraftig minskning av företagsinvesteringar (1999–2002).	➤ Alltför stort underskott, och de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är osäker p.g.a. beräknade pensionskostnader. ➤ Dåliga resultat när det gäller utbildning (även om det nyligen tagits initiativ för att förbättra utbildningens kvalitet), och högst andel unga som avbrutit sin utbildning i EU (dubbla EU-snittet). ➤ Ännu ingen effektiv konkurrens på elmarknaden och bland de högsta gas- och elpriserna i EU. ➤ Dåligt resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.

	FINLAND	SVERIGE
Positivt	❖ Fortsatt tätplats när det gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi. ❖ Reformåtgärder har vidtagits för att öka sysselsättningen och förhindra social utslagning, och sysselsättningsmålet för arbetstagare i åldern 55–64 är realistiskt. ❖ Högsta utbildningsnivån för ungdomar i EU (1999–2003). ❖ Införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv ligger under målet på 1,5 % och alla direktiv har införlivats inom två år. ❖ Relativt bra resultat i förhållande till Kyoto-målen.	❖ Högsta nivån på de inhemska bruttoutgifterna för FoU och högsta ökningen av dem. ❖ Åtgärder för att få äldre arbetstagare att fortsätta arbeta och för att få in unga på arbetsmarknaden. ❖ Högsta sysselsättningsgraden i EU för arbetstagare i åldern 55–64 och nästa högsta sysselsättningsgraden för kvinnor (1999-2002). ❖ Fortsatt tätplats när det gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.
Negativt	➤ Priserna bland de högsta i EU, med en ökning av prisnivåerna (1999–2002). ➤ Begränsad konkurrens för tjänster som inte är föremål för handel. ➤ Fortsatt hög strukturell arbetslöshet. ➤ Tredje sämsta resultat när det gäller företagsinvesteringar och minskning av dem (1999–2002).	➤ Priserna bland de högsta i EU, även om prisnivåerna har sjunkit (1999–2002). ➤ Sämst resultat när det gäller företagsinvesteringar och minskning av dem (1999–2002). ➤ Liten konkurrens i vissa branscher, särskilt när det gäller tjänster i offentliga sektorn.

STORBRITANNIEN	
Positivt	❖ Låg långtidsarbetslöshet och ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Bättre kvalitet på de offentliga utgifterna (för utbildning och transport), inklusive reformer för bättre utbildning och grundkompetens. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ❖ Införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv ligger under målet på 1,5 %. ❖ Stora företag har fått utvidgade skattelättnader för FoU-investeringar, kartläggning av prioriterade områden för att öka produktiviteten.
Negativt	➤ Låg arbetsproduktivitet, även om den ökat på senare tid (1999–2003) ➤ Ökande statligt underskott. ➤ Försenad öppning av postmarknaden för konkurrens. ➤ Låga inhemska bruttoutgifter för FoU under 2001, och sämsta resultat i EU när det gäller företagsinvesteringar (1999–2002).

BILAGA 3

FÖRSLAG I DAGORDNINGEN FRÅN LISSABON SOM SKA VARA FÄRDIGBEHANDLADE I MARS 2005

LISSABONSTRATEGIN: LAGSTIFTNINGSPÅN		
Råd	Innan parlamentets mandat löper ut (april 2004)	Före halvtidsutvärderingen (mars 2005)
Konkurrenskraft	Gemenskapspatent	- Erkännande av yrkeskvalifikationer* - Tillämpning av immaterialrättigheter* - Samarbete när det gäller efterlevnad av konsumentskydd* - Otillbörliga affärsmetoder* - Gemenskapspatent (förslaget om domstol och Münchenkonventionen) - Patentbarhet för datorprogram - Ramdirektivet om tjänster - REACH
Ekonomiska och finansiella frågor	- Direktivet om insyn - Direktivet om investeringstjänster	
Transport, telekommunikation och energi	- Andra järnvägs paketet - Sjösäkerhet - TEN-transporter	- Ramdirektiv om ekodesign för energiförbrukande produkter* - Effektivare energiförsörjning - Tredje järnvägs paketet - Vägavgifter för tunga fordon (Eurovignette) - E-innehåll - Handlingsplan för Internetsäkerhet - TEN-energi
Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	- Förordning 1408/71 - Det europeiska sjukförsäkringskortet - Arbetsstagare i bemanningsföretag	Artikel 13-direktivet (utanför arbetslivet)
Utbildning och kultur		- Ramprogram för livslångt lärande - Ny generation av program efter 2006
Miljö	- Miljöansvar - Den flexibla Kyoto-mekanismen	Århuskonventionen

* Gemensam ståndpunkt före juni 2004.